

L'autisme en una escola amb model inclusiu

Factors a favor i en contra

Laura Martínez Martínez

Gener 2014

“Si quieres entender a una persona, no escuches sus palabras, observa su comportamiento”

(Albert Einstein)

ÍNDEX

1. Resumen	4
2. Introducció	
2.1. Presentació del projecte	5
2.2. Objectius	7
3. Descripció del context	
3.1. Característiques principals, historia i òrgans de funcionament	7
3.2. Trets basics de la pràctica del centre	11
4. Fonamentació teòrica	
4.1. Que és l'autisme?	12
4.2. Necessitats d'alumnes amb autisme	16
4.3. Teories/paradigmes utilitzats al centre	17
4.4. Perspectives utilitzades al projecte	19
5. Part practica	
5.1. Marc teòric	20
5.1. Agents implicats	20
5.2. Materials utilitzats	27
5.3. Metodologia, procediments i activitats	31
5.4. Temporalització	36
5.5. Avaluació i seguiment dels resultats	36
6. Conclusions i prospectiva	42
7. Annexos	46
8. Bibliografia	63

1.-RESUM

Tenim davant un projecte on trobarem reflectits els resultats d'una investigació duta a terme en un col·legi públic sense aula CYL amb un model educatiu inclusiu. Després d'uns mesos de seguiment de dos nens autistes i l'avaluació d'un possible cas s'han pogut concloure, que la integració dels nens autistes és possible, però que segons els cas la modalitat de matriculació canviarà.

Al llarg d'aquesta memòria trobarem la descripció del centre, els diferents objectius, les diferents teories associades a aquest dèficit, els diferents materials validats utilitats, el procés de seguiment i els resultats. També es trobarà des de quines teories s'ha treballat, sense deixar de costat les conclusions finals.

Resumen

Tenemos ante un proyecto donde encontraremos reflejados los resultados de una investigación llevada a cabo en un colegio público sin aula CYL con un modelo educativo inclusivo. Después de unos meses de seguimiento de dos niños autistas y la evaluación de un posible caso se ha podido concluir, que la integración de los niños autistas es posible, pero según el caso la modalidad de matriculación cambiará.

A lo largo de esta memoria encontraremos la descripción del centro, los diferentes objetivos, teorías asociadas a este déficit, los diferentes materiales validados utilizados, el proceso de seguimiento y los resultados. También se encontraran las teorías con las que se han trabajado, sin dejar de lado las conclusiones finales.

Abstract

We have to find a project that reflected the results of a research conducted in a public school without CYL with an inclusive model. After a few months to observe two autistic children and evaluating a potential case was able to conclude that the integration of autistic children is possible.

Throughout the description herein will find the center, different objectives, different theories associated with this deficit, different materials utilities, the monitoring process and results. You'll also find from which theories has worked and the final conclusions.

2. INTRODUCCIÓ:

2.1. Presentació del projecte

El següent treball tracta de l'educació inclusiva a centres d'escolarització ordinaris, sense aula de Comunicació i llenguatge (d'ara endavant CYL); centrant l'atenció en les necessitats especial que poden presentar nens/nenes amb autisme, tenint present els problemes que poden presentar aquest nens al personal docent, així com els problemes d'adaptació.

Com veurem més endavant, de forma detallada, la corrent inclusiva, cerca la col·laboració de tots; pares/mares/tutors, professorat, mestre d'audició i llenguatges(AL), mestre de psicologia terapèutica (PT), equip directiu, alumnat general i finalment dels nens amb les necessitats especials. També es molt importat el departament d'orientació, així com la col·laboració de professionals externs.

Els motius d'elecció son: primer que res la lluita actual per la integració de persones amb el certificat de discapacitat; concretament en; si l'escolarització d'alumnat amb NEE (autisme en aquest cas) en centres ordinaris amb un model inclusiu; sense la unitat d'aula CYL, és positiva o negativa per a d'ells. També podem afegir que personalment ha estat un tema que sempre m'ha cridat l'atenció i més quant al col·legi on realitze les pràctiques hi he entrat en contacte amb dos alumnes. És fascinant saber-ne com es podem comunicar amb ells (els pictogrames i/o imatges funcionen molt be, per exemple), com ha d'actuar, tant el personal docent com no docent del centre, els companys dels nens i la resta d'alumnat per facilitar la inclusió; així com intentar comprendre'ls, sense oblidar que cada persona és un mon i presenta una sèrie de característiques, així que aquest nens també.

A més, existeix la oportunitat de conèixer tot el procés previ d'avaluació d'un possible autisme, així com les modificacions tant del currículum educacional que s'han de fer per a aquestes persones als nivells d'educació infantil i primària, o d'aula. Per últim, puc observar com és el seu comportament i de la resta d'alumnes, personal docent i no docent amb ells, per a poder traure la conclusió final.

La metodologia que emprenyarem és basarà; després de consensuar-ho amb el meu tutor extern a la UOC, tutors de l'alumnat autista i l'equip directiu; en la següent proposta d'activitats:

- *Saber com funciona el procés per a realitzar un informe psicopedagògic, doncs existeix la possibilitat d'observar i diagnosticar un possible cas(al final del projecte exposarem els resultats). Quins són els passos a seguir fins a la redacció de dit informe.*
- *Observació dels casos diagnosticats així com del alumne que s'ha d'avaluar.*
  - *Avaluació del possible cas d'autisme*
  - *Realització del informe psicopedagògic final.*
  - *Realització de la adaptació curricular tant a EI com EP.*
  - *Estudi dels historials dels nens/nenes autistes*
  - *Observació dels nens/nenes autistes.*
  - *Observació de la resta de nens/nenes. Tant a nivell aula com general, per saber si interactuen amb els nenes/nenes amb autisme i la inclusió va per bon camí o per si per altra banda, no es la millor opció.*
  - *Avaluació de les possibles millores.*
  - *Arreplegada d'informació dels tutors, educadora, equip docent que entra en classe i professorat d'activitats extraescolars.*

A banda, realitzarem un **diari de camp**, on enregistrarem totes les activitats que és realitzen, passarem **proves i/o qüestionaris** per detectar l'autisme com IDEA o ADI-R o avaluar altres aspectes com la maduresa neuropsicològica (Cumanin) o la intel·ligència amb K-Bit o WISC-R III. I per últim **cercarem, informació**, mitjançant una bibliografia especialitzada.

La hipòtesis de la que partim en aquest projecte és: L'escolarització de nens amb autisme a una escola ordinària sense aula CYL, es positiva o negativa? Quins factors son positius? I quins son negatius? Aquesta ens ajudarà a perfilar el nostre treball, però possiblement al llarg de la investigació es pot veure modificada.

2.2. Objectius:

Basant-me ne l'experiència que vaig a viure i en la que es fonamentarà el projecte, junt a la informació que he trobat els objectius seran els següents:

Generals:

-Saber si l'escolarització de NEE (autisme) en una escola ordinària, sense aula CYL amb model inclusiu és positiva o negativa.

-Extraure els factors positius i/o negatius d'aquest tipus d'escolarització per a aquest nens/nenes.

Específics:

-Procurar una igualtat d'oportunitats per als nens amb autisme.

-Elaborar l'adaptació curricular individual significativa (ACIS)

-Revisar el seguiment de l'ACIS.

-Estudiar l'historial dels nens amb autisme per saber si hi ha o no millora.

-Treballar l'expressió i la comunicació per millorar els problemes de socialització.

-Saber si la integració a nivell social, escolar i ambiental es possible, mitjançant l'estudi del comportament del nens amb autisme per saber com afecta a la resta de persones del centre i a l'inversa.

-Estudiar i analitzar la informació que anirem obtenint mitjançant la metodologia esmentada anteriorment.

3. DESCRIPCIÓ DEL CONTEXT

3.1. Característiques principals, història i òrgans de funcionament

*El Servei Psicopedagògic Escolar (d'ara endavant SPE) VO3 Sagunto, te la seua sede social a: C. Albalat, Sagunt (Valencia). Aquest servei, em deriva, junt al meu tutor de pràcticum al col·legi *María Yocasta Ruíz Aguilera*, per formar part del equip d'orientació i serà allí on realitzaré el practicum. Aquest centre docent està situat a C/ Vent d'Arbones s/n, Sagunt- Port (Valencia).*

Al col·legi, situat en zona valencianoparlant; podem trobar dues línies d'ensenyament en valencià i altra en castellà. Els nivells que s'imparteixen van des de primer d'infantil fins cinqué de primària (al proper curs sortirà la primera promoció i la formació del sisé de primària, completant tota l'ensenyança de

primària al centre) Com que és un centre ubicat en la zona coneguda com “*las 500 viviendas*”, on han augmentat el nombre de construccions de cases i amb la llei de lliure d’escolarització, l’alumnat, així com el nombre de famílies que acudeixen al centre ha variat i augmentat. El context sociofamiliar esta marcat per un nivell socioeconòmic mig-baix (treballadors del sectors servicis, funcionaris, fills d’immigrants, industria, a més de la situació actual on molta gent està a l’atur) a donant lloc a una gran varietat de cultures i creences, totes elles respectables.

Aquest centre de caràcter públic, amb una educació inclusiva i col·laborativa, cerquen que tots els alumnes siguin acceptats amb les seues diferents característiques i sense que cap siga més que ningú. L’objectiu és trencar barreres d’accessibilitat, proba d’axó són els xiquets amb dictamen (problemes motors, problemes visuals, autisme i retard mental), així com la inclusió i el respecte per les diferents cultures. Les activitats extraescolars venen de la mà de diferents associacions de la localitat on molts dels pares del AMPA estan implicats.

El col·legi és un únic edifici, separat per mòduls: Consergeria, despatxos, biblioteca, menjador, gimnàs, sala multiusos, i per últim dos més, destinats a l’educació infantil i a primària. L’alumnat de primària esta organitzat en dos pisos; en la planta de baix trobem els cursos de primer cicle, les aules de pedagogia terapèutica (PT); audició i llenguatge (AL) i els banys. A la planta superior; la resta del alumnat, les aules de música i la sala de professors. El mòdul referent a infantil, en un únic pis, esta format per huit aules habilitades d’un bany adossat per a que els mes menuts puguen ser autònoms i el seu respectiu pati amb jocs infantils. El de primària poden gaudir d’un gran lloc d’esplai.

És un dels centres més grans de la zona, presenta un total de **540 alumnes; 244 en Educació infantil (EI) i 296 en educació primària (EP** des de primer fins cinqué). A tot el centre hi ha al voltant d’uns 60 xiquets amb necessitats especials (TDHA, dislèxia, dislàlia, mutisme selectiu....) dels quals, en aquest moment hi ha 7 amb dictamen, 2 d’ells autistes.

L’equip del centre esta format per personal docent i no docent. El personal docent està format per **36 professors**. En EI trobem 13 tutors i en EP, 13 tutors, 3 especialistes en angles, 2 d’educació física, 1 de música, un professor i mig

de religió, un membre de Pedagogia terapèutica (PT) i mig, i un professor d'audició i llenguatge/logopeda(AL).

Per altra banda, l'equip no docent el formen, **la conserge, una educadora, personal del menjador** (monitors i cuiners), **personal de neteja i una persona a l'equip d'orientació.**

L'assessorament psicopedagògic és extern al centre; ve de la ma del SPE que depèn de la Generalitat Valenciana. Les funcions de dit servei segons *el tercer article del Decret 131/1994¹, de 5 de juliol, del Govern Valencià* són:

a) *La coordinació de les activitats d'orientació dels centres del sector.*

b) *La col·laboració en els processos d'elaboració, avaluació i revisió dels projectes curriculars a través de la participació en la comissió de coordinació pedagògica dels centres.*

c) *La col·laboració amb els tutors en l'establiment dels plans d'acció tutorial mitjançant l'anàlisi i la valoració de models, tècniques i instruments per a l'exercici d'aquesta, així com d'elements de suport per a l'avaluació de l'alumnat, en l'adopció de mesures educatives complementàries i la realització d'adaptacions curriculars.*

d) *L'orientació psicopedagògica en els processos d'aprenentatge i en l'adaptació a les diferents etapes educatives.*

i) *La detecció a l'inici de l'escolarització de les condicions personals i socials que facilitin o dificultin el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'alumnat i la seva adaptació a l'àmbit escolar.*

f) *L'avaluació i valoració soci-psicopedagògiques i logopédiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials, l'elaboració de l'informe tècnic per al dictamen de la seva escolarització i, si escau, la proposta d'adaptació curricular significativa.*

g) *La col·laboració amb els tutors i els mestres d'Educació Especial en la detecció i el seguiment de les dificultats del procés d'ensenyament-aprenentatge i en la formació dels alumnes amb necessitats educatives especials.*

¹ Extret de http://www.docv.gva.es/datos/1994/07/28/pdf/1994_832102.pdf

h) L'assessorament a les famílies i la participació en el desenvolupament de programes formatius de pares d'alumnes.

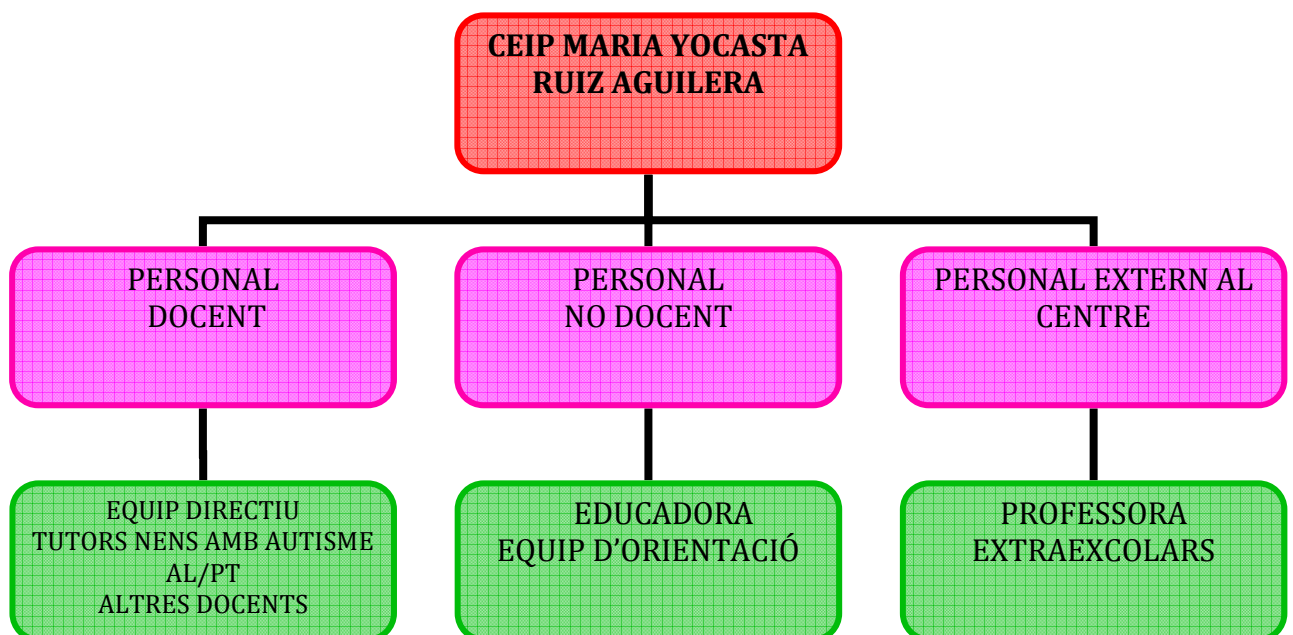
i) A més de les anteriors, en el cas dels adults escolaritzats en centres de EPA, es considera fonamental l'orientació per a la transició al món del treball.

j) L'assessorament als equips docents i equips directius en totes les activitats relatives a les funcions anteriorment citades.

HISTORIA:

La historia del col·legi María Yocasta Ruiz Aguilera, anteriorment conegut com CEIP N°10, és de recent constitució; doncs es un centre força nou (des de 2009 en barracons i en centre construït des de desembre 2011) rep el nom de la primera professora que hi va haver en la localitat; Sagunt-Port. És va triar el nom per rendir-li homenatge doncs va contribuir a la construcció de la identitat del poble.

ÒRGANS DE FUNCIONAMENT:

Figura 1.- Al col·legi, com comproven al organigrama trobem que hi ha diferents òrgans de funcionament als quals queda adscrita la meua intervenció. Bé perquè aporten informació necessària per dur a terme dita intervenció o l'autoritzen.

3.2. Trets bàsics de la pràctica del centre

L'activitat del centre, amb les bases d'una escola inclusiva és formar als alumnes en igualtat de condicions, amb les adaptacions que siguin necessàries, assessorats, recolzats i amb la intervenció del departament d'orientació. L'escolarització és un dret, i en l'actualitat lluitem per aconseguir a més la inclusió altre dret per a les persones.

La intervenció que farem per poder dur a terme el projecte és realitzarà, sempre que el meu tutor extern de la UOC, encarregat del departament d'orientació sigui present.; això és de **dilluns a dimecres de 9.00 a 14:00**.

Aquest departament, i segons *l'ordre de 16 de juliol del 2001*² per la qual es regula l'atenció educativa a l'alumnat amb NEE el treball des d'ell, i com ho fa el meu tutor ha de:

- Detectar a l'inici de l'escolarització de les condicions personals i socials que facilitin o dificultin el procés d'ensenyament i aprenentatge.

-Realitzar l'informe psicopedagògic

- Realitzar les adaptacions curriculars tant a infantil com a primària dels nens amb autisme (en aquest cas) ACIS

-Assessorar als pares i equip docent de com han d'actuar.

-Saber-ne la sessions de recursos addicionals (PT i AL) que tenen els nens amb autisme per llei, per a velar que aquestes siguin correctes.

AL marge de dita legislació, l'equip d'orientació ha de detectar nens amb NEE, ajudar, assessorar i ampliar la formació del personal docent davant casos de nens amb NEE.

Durant la meua estada al centre ajudaré i col·laboraré amb el meu tutor en:

-Organització, seguiment i avaluació dels alumnes.

-Redaccions d'informes psicopedagògics

- Entrevistes amb els pares i tutors dels nens amb NEE,, així com la resta de docent que en algun moment intervenen amb aquest alumnat.

² Extret des de: http://www.docv.gva.es/datos/2009/02/23/pdf/2009_1867.pdf

-Entrevistes amb la educadora.

-Entrevistes i reunions amb PT, AL i equip directiu per a demanar recursos per a nens amb NEE.

-Assessorament as pares i als professors

Després a casa, revisaré les normatives que m'ha facilitat, així com documentació i/o bibliografia que adjuntaré a la que jo ja he cercat, per ampliar coneixements.

4. **FONAMENTACIÓ TEÒRICA:**

4.1. ***Què és l'autisme?***

4.1.1. ***Descripció***

L'autisme va ser caracteritzat i denominat per Kenner(1943). Les persones amb autisme presenten trastorns o problemes en:

- *Les relacions socials:* no te empatia, no presenta interessos ni activitats, no existies el contacte ocular,no solen establir vincles socioafectius significatius. Aquest venen donats per l'absència de reciprocitat social i resposta emocional.
- *El llenguatge i la comunicació:* ecolàlies, si existeix llenguatge careis de intencionalitat social i no sol ser comunicatiu. Sol presentar-se de forma àtona, sense sentit i arrítmica. I el llenguatge gestual també esta afectat
- *La relació amb el món físic:* estableix un estil rígid i inflexible en les formes de jugar i un caràcter ritualista amb els objectes. Cal tindre present que els nens amb autisme poden patir ansietat davant els canvis sense un avis anticipatori desencadenant una sèrie de "rabietaes".
- *La modulació sensorial:* hiporreactivitat davant alguns sons.
- *El moviment:* estereotípies i rituals característics dels autistes. Que el seu origen siga voluntari esta per determinar.
- *Altres:* alguns autistes pateixen algun grau de retard mental, altres poden presentar una intel·ligència desenvolupada, també poden presentar trastorns cerebrals com la epilèpsia. Altre aspecte important a tindre present es un possible component dislexic.

Ha quedat clar que l'autisme presenta anomalies afectives, cognitives i comportamentals.

Segons el DSM-IV-R:

A. Existeix un total de 6 (o més) ítems d'1, 2 i 3, amb almenys dos d'1, i un de 2 i de 3:

1. alteració qualitativa de la interacció social, manifestada almenys per dues de les següents característiques:

(a) important alteració de l'ús de múltiples comportaments no verbals, com són contacte ocular, expressió facial, postures corporals i gestos reguladors de la interacció social.

(b) incapacitat per desenvolupar relacions amb companys adequades al nivell de desenvolupament.

(c) absència de la tendència espontània per compartir amb altres persones gaudeixis, interessos i objectius (p. ex., no mostrar, portar o assenyalar objectes d'interès).

(d) falta de reciprocitat social o emocional.

2. alteració qualitativa de la comunicació manifestada almenys per dues de les següents característiques:

(a) retard o absència total del desenvolupament del llenguatge oral (no acompanyat d'intents per compensar-ho mitjançant maneres alternatives de comunicació, tals com a gestos o mímica).

(b) en subjectes amb un parla adequada, alteració important de la capacitat per iniciar o mantenir una conversa amb uns altres.

(c) utilització estereotipada i repetitiva del llenguatge o llenguatge diosincràtic.

(d) absència de joc realista espontani, variat, o de joc imitatiu social propi del nivell de desenvolupament.

3. patrons de comportament, interessos i activitats restringits, repetitius i estereotipats, manifestats almenys mitjançant una de les següents característiques:

(a) preocupació absorbent per un o més patrons estereotipats i restrictius d'interès que resulta anormal, sigui en la seva intensitat, sigui en el seu objectiu

(b) adhesió aparentment inflexible a rutines o rituals específics, no funcionals

(c) manierismes motors estereotipats i repetitius (p. ex., sacsejar o girar les mans o dits, o moviments complexos de tot el cos)

(d) preocupació persistent per parts d'objectes

B. Retard o funcionament anormal en almenys una de les següents àrees, que apareix abans dels 3 anys d'edat: 1 interacció social, 2 llenguatge utilitzat en la comunicació social o 3 joc simbòlic o imaginatiu.

C. El trastorn no s'explica millor per la presència d'un trastorn de Rett o d'un trastorn desintegratiu infantil

4.1.2. Possibles causes

Segons Kenner, inicialment l'origen tenia un component biològic. Anys més tard, Bettelheim(1967) proposà que l'autisme es semblava a la conducta apàtica que patien els concentrats als camps de la Segona Guerra Mundial. Hui en dia, els professionals i els investigadors pensen que l'autisme està causat per factors biològics i que no hi ha que culpar al pares, com es feia abans.

Ja hem comentat que no se sap molt bé el seu origen però una de les possibles explicacions ve de la mà de *l'herència genètica*. Després de realitzar diversos estudis amb bessons, s'ha suggerit que aquest va associat a altres trastorns com la *felilcetonuria* (FCU)³. Tampoc podem descartar un origen *patològic*. Els estudis han demostrat que un 20% dels casos d'autisme tenen causes biològiques definides (rubèola, talidomida, encefalitis) i mostren diferències entre els encèfals sans i els de les persones amb autisme.

4.1.3. Tractament

Les persones amb autisme han de rebre un tractament purament sintomàtic. Els principals objectius són:

- Promoure el desenvolupament normal
- Promoure l'aprenentatge
- Reduir les conductes desadaptatives
- Reduir l'estrés familiar.

Com els aconseguim?

En l'autisme hem d'ensenyar de forma explícita als pacients capacitats, habilitats i instruments per relacionar-se i a pesar de contemplar el principi d'individualitat dels pacients, podem establir les següents activitats terapèutiques:

- *Un ambient estructurat i anticipable*: per ajudar a "organitzar" el seu món "real"

---

³ Falta d'una enzima que converteix la fenilalanina en tirosina.

-*Anticipació i previsió de canvis*: Una part important en aquesta activitat son les agendas visuals o els panels d'anticipació individualitzats i adaptats a cada persona.

- *Sistemes per al control i la regulació de les conductes*: Hem d'ajudar a les persones amb autisme ha crear un sistema per poder comunicar-se amb altres.

-*Sistemes de signes i llenguatge*: Està relacionat amb el punt anterior. En aquest casos el millor és la comunicació augmentativa i alternativa (TEACHH, PECS, gestos, pictogrames, fotografies...)

-*Experiències positives i lúdiques de relacions interpersonals*: Són força necessàries. A les persones autistes hem d'acceptar-les com son, no per la seua condició.

-*Aprenentatge sense errors*: Aquests perjudiquen, perquè els autistes no son capaços de processar el que ha passat.

-*Contextos i objectius individualitzats de tractament i educació*: Quant hi ha molta informació els autistes no poden processar-ne tanta informació i poden trobar-se perduts.

Altres alternatives per modelar les conductes disocials dels autistes és el condicionament operant o el tractament farmacològic; sense abusar d'ell; com antipsicòtics.

El tractament no és nomes per al pacient, la família ets un factor força important, al qual hi ha que prestar-li ajuda, assessorament i suport, per a que aprenguen a conviure amb el problema, alliberar-los del estrés i ajudar-los en la fase de dol.

4.1.4. Teories

Hem parlat en un apartat anterior de les possibles causes del autisme, deixant de costat, les causes psicològiques que tractarem a continuació.

Existeixen quatre teories; **la Teoria de la Ment** (Baron-Cohen at all.), **Teoria de la coherència central** (Frith) i **Dèficit en la funció executiva**(Ozonoff).

La Teoria de la Ment, ens proporciona un mecanisme per entendre el comportament social, com que als autistes lis falta aquesta, perciveix el món social com caòtic i confús, donant lloc al seu aïllament. Els seus autors ens conviden a utilitzar la nostra pròpia comprensió per ajudar-los.

Per altra banda, la teoria de la coherència central ens aporta altra justificació al origen del autisme. Segons el seu autor, el problema no ve per la falta de la Teoria de la Ment, sinó que sembla que els autistes presenten un desequilibri específic en la integració d'informació a diferents nivells; ells, connecten la informació diversa per construir un significat de més alt nivell dins del context.

I per últim, parlem del dèficit en la funció executiva, on l'autor planteja que l'autisme és conseqüència de les dificultats per filtrar els estímuls rellevants, mantenir l'atenció sobre ells, organitzar-los en categories d'ordre superior i per planificar conductes flexibles i adaptades a l'entorn. (García Gómez, 2008).

4.2. Necessitats d'alumnes amb autisme

Normativa

No podem deixar de costat la normativa que regula l'escolarització de nens amb autisme i que donen en part sentit a aquest projecte.

Al Decret 39/1998, de 31 de març del Govern Valencià, en l'article 6, disposa que els serveis especialitzats d'orientació educativa, psicopedagògica i professional i els gabinets psicopedagògics escolars autoritzats, o el Departament d'orientació en Secundària, realitzaran, en estreta col·laboració amb l'equip de professors i amb els pares o tutors legals, la identificació i avaluació de les necessitats educatives especials per orientar, recolzar i estimular el desenvolupament i procés d'aprenentatge dels alumnes.

Al mateix decret a l'article 21 parla de que l'alumnat amb NEE ha de compartir el màxim d'activitats tant escolars o extraescolars a excepció de les activitats que per les seues característiques siga indicat la realització en un grup reduït.

4.2.1. Tipus d'escolarització

A la Comunitat València, on s'ubica aquest centre trobem les següents opcions d'escolarització per a nens amb NEE, autisme en aquest cas.

- **Col·legi ordinari** amb les hores de suport de Logopèdia i Pedagogia Terapèutica que determini el dictamen, amb un màxim de cinc sessions setmanals de P.T. o sis sessions en Secundària, i fins a 5 sessions setmanals de Logopèdia. La resta d'hores hi son a l'aula ordinària sense suports. Al projecte els dos nens amb autisme hi son sota aquest tipus d'escolarització.

• **Col·legi d'Educació Especial.** Centres educatius, de titularitat pública o privada, que donen resposta a les necessitats d'alumnes pels quals, per causa de les necessitats d'adaptacions significatives i en grau extrem, i després de l'avaluació pels equips d'orientació educativa i psicopedagògica, es consideri que el seu nivell d'integració en un centre ordinari seria mínim.

• **Combinada Col·legi Educació Especial/Col·legi Ordinari.** L'alumne passa part de la jornada en un col·legi ordinari i altra en un Col·legi d'Educació Especial, segons el percentatge que es determini en el dictamen.

• **Les unitats o aules de comunicació i llenguatge (CYL)** són unitats d'educació especial situades en centres ordinaris que, estan destinades a donar una resposta educativa adequada a les necessitats específiques de l'alumnat amb Trastorn Mixt del Llenguatge Receptiu-Expressiu (T.L.M.) o amb Trastorns Generalitzats del Desenvolupament (T.G.D.) Aquest alumnat, habitualment, no pot compartir el currículum ordinari, encara amb les adaptacions curriculars pertinents, o només pot compartir una part concreta del mateix. Les unitats de comunicació i llenguatge permeten flexibilitzar el temps d'atenció individualitzada i d'inclusió a l'aula ordinària. s'estableixen dues possibles modalitats d'escolarització:

Modalitat A: Alumnat que requereix una atenció de la unitat de comunicació i llenguatge en un percentatge igual o superior al 40% de l'horari escolar setmanal, i que segueix un currículum adaptat a les seves necessitats. Aquesta unitat de comunicació i llenguatge haurà de tenir una ràtio d'entre 3-5 nens/as d'aquestes característiques. Quan existeixi el dubte sobre la modalitat d'escolarització, es considerarà preferentment dins de la modalitat b), amb la finalitat de disposar de la reducció de ràtio durant la seva escolaritat en aquesta etapa.

Modalitat B: Alumnat que requereix d'atenció des de la unitat de comunicació i llenguatge, com a recurs, en un percentatge inferior al 40% de l'horari escolar setmanal, i que pot seguir el currículum ordinari amb les oportunes adaptacions.

4.3. Teories/paradigmes utilitzats al centre

Clínic

No podem negar que tots els orientadors en educació realitzen una part predictiva, doncs ompli un gran nombre de bateries, test i/o qüestionaris per a poder dur a terme una finalitat correctiva; i en aquest cas una detecció primerenca és força important, doncs quant abans es treballa amb ells, abans podem trobar resultats. És clar que el principal problema d'aquesta perspectiva és l'ús d'etiquetes que pot desencadenar en prejudicis, però hem de tindre un visió amplia i només considerar-les com una ferramenta més.

Conductual

Sabem que des dels anys trenta de la mà de Watson aplegà el conductisme; però va ser Skinner, durant la dècada dels cinquanta, l'encarregat d'establir una vertadera teoria psicològica que aplicada a entorns educatius proporciona:

1-Una major motivació, gràcies al reforç que obté al realitzar tasques en períodes curts de dificultats.

2- Un aprenentatge individualitzat, doncs es respecta el ritme d'aprenentatge de cada alumne.

3- Un aprenentatge actiu. En el cas dels nens amb autisme els processos operants tenen que mostrar-se, en termes més essencials pe a que l'aprenentatge siga eficaç, per exemple, varem comprovar que els ambients força estructurats(recordem que no els agraden els canvis perquè presenten problemes de flexibilització) i l'actitud directiva del educador augmentava les possibilitats d'aprenentatge perquè feia que el nen s'implicarà també en la tasca.

Des d'aquesta perspectiva, on es recomana que es realitze *l'aprenentatge sense errors*, tasca força complicada, ens recomanen els següents passos a seguir:

1-Adaptar els objectius al nen.

2-Asegurar l'adquisició prèvia dels requisits de la conducta que mostrarem.

3-Dividir els objectius en passos consecutius.

4- Utilitzar les ajudes necessàries per no incórrer en els errors.

5-Controlar la presentació dels estímuls.

6-Evitar els factors distractors.

7-Mantindre la motivació

Exemple d'aquest passos per aconseguir objectius que hem vist a l'apartat de teràpies són el *modelatge i l'encadenament*.

Col·laboratiu

Aquesta perspectiva, es la que s'intenta inculcar actualment a les escoles, doncs afavoreix la col·laboració entre tots els agents que entren en joc. Aquesta col·laboració te com objectiu millorar l'autonomia d'aquests agents. Una de les principals característiques que presenta és la creació de xarxes comunicatives i col·laboratives amb l'equip docent, l'orientador, altres docents i/o professionals i familiars dels nens amb NEE. Si no es donarà aquesta col·laboració, els nens amb NEE podrien engravar molt mes els seus problemes i no aconseguiríem els objectius.

Inclusiu

Ets el paradigma més actual i junt al col·laboratiu, és el que fa que l'escola inclusiva pugui ser una realitat.

Per a Ballard(1997) aquest model:

- No discrimina.
- Implica a tot l'alumnat. Sense cap excepció.
- Tots els estudiants tenen el mateixos drets.
- I emfatitza la diversitat.

Aquest model te com objectiu eliminar barreres, centrant-se en cercar formes per a que tots puguin fer servir les seues potencialitats en benefici comunitari i propi, posant a disposició un recolzament per obtenir els objectius acadèmics, valorant la diversitat.

És per això que, aquest model ha estat utilitzat per aconseguir-ne que els nenes que tenim al centre amb NEE, formen part de les aules ordinàries i que aprenguen que tots som especials i diferents; i eixe és el motiu pel que tots hem d'aprendre quelcom d'els altres.

4.4. Perspectives utilitzades per al projecte

En relació al model que hi ha en l'escola on realitze les pràctiques i pel caràcter que te el projecte, l'estem enfocant des de les perspectives col·laboratives i la integradora. Per poder dur-lo ha terme, he necessitat la col·laboració, de les

famílies, del personal docent, del personal no docent, altres orientadors, terapeutes externs al centre educatiu, que han facilitat informació, resolució de dubtes i sempre en benefici del alumnat, mai se'ls ha perjudicat. Per altra banda, com que el final d'aquest projecte es extraure els factors a favor i en contra de l'escolarització dels nens amb autisme, i hui en dia la societat lluita per la inclusió, serà la segona perspectiva que tindrà major pes. A més, els pares i mares (AMPA) col·laboren força en el centre fent activitats a favor de la integració a tots els nivells i el personal docent sempre està disposat a col·laborar amb els agents per aconseguir-ho.

5. PART PRÀCTICA

5.1. Marc teòric

Després de l'exposat a l'apartat anterior, el seguiment dels casos al centre, que m'ajuda't a extraure les conclusions que trobarem més endavant, han estat des de les perspectives col·laboratives i inclusives.

Des d'aquestes perspectives cerquem obtindre una integració per als nens amb Autisme, sense oblidar-se de les possibilitats d'escolarització (*Col·legi ordinari, Col·legi d'Educació Especial, Combinada Col·legi Educació Especial/Col·legi Ordinari, Les unitats o aules de comunicació i llenguatge (CYL)*) que podem tindre, i sempre fent seguiment de la legislació.

Recordem que segons el Decret 39/1998, de 31 de març del Govern Valencià, en l'article 6, els serveis especialitzats d'orientació educativa, psicopedagògica i professional i els gabinets psicopedagògics escolars autoritzats, o el Departament d'orientació en Secundària, realitzaran, en estreta col·laboració amb l'equip de professors i amb els pares o tutors legals, la identificació i avaluació de les necessitats educatives especials per orientar, recolzar i estimular el desenvolupament i procés d'aprenentatge dels alumnes, així com l'article 21; l'alumnat amb NEE ha de compartir el màxim d'activitats tant escolars o extraescolars a excepció de les activitats que per les seues característiques siga indicat la realització en un grup reduït.

5.2. Agents implicats

5.2.1. Alumnat

5.2.1.1. Autistes

Al CEIP María Yocasta Ruiz Aguilera, tenim dos alumnes diagnosticats com a autistes.

Basant-me en l'article 42 del Codi deontològic dels psicòlegs. COPC *“Les enumeracions o llistes de subjectes avaluats on constin el diagnòstic i dades de l'avaluació que siguin requerides per altres instàncies, a efectes de planificació, obtenció de recursos o altres, hauran de lliurar-se sense el nom ni les dades d'identificació del subjecte, sempre i quan no siguin estrictament necessàries.”* Aquesta alumna estarà representada per una lletra del alfabet, mantenint així la seua privacitat.

L'alumne A està escolaritzat de forma ordinària a educació infantil al nivell de 5 anys. Rep suport educatiu com marca la normativa, 5 sessions de mitja hora a la setmana per part d'AL i 5 sessions de tres quarts d'hora de PT. A més, les hores que passa a la seua aula ordinària hi és sota la vigilància de la tutora i compta en hores puntuals amb l'ajuda d'una educadora. Els dimarts i dijous no hi acudeix al centre escolar perquè hi va a un centre privat per ajudar-li i recolzat sobre tot la comunicació augmentativa, així com la millorar els seus problemes de conducta i la comunicació interpersonal. En aquest centre l'alumne comparteix aula amb altres cinc nens autistes. Aquest alumne compta amb material especial dins de l'aula (jocs, panel anticipatori, pictogrames...). Els companys d'aula hi són conscients de que aquest alumne hi és “especial”. Que necessita més ajuda que ells, però això no es impediment per a vore com tots col·laboren i ajuden a que forme part del seu grup aula. Aquesta ha estat una feina força positiva per part de la tutora d'aquest grup i l'acceptació dels pares de dits alumnes.

L'alumne B està escolaritzat de forma ordinària a educació primària al nivell de primer. També rep suport educatiu com marca la normativa, 5 sessions de mitja hora a la setmana per part d'AL i 5 sessions de tres quarts d'hora de PT. A més, les hores que passa a la seua aula ordinària hi és sota la vigilància de la tutora i compta en hores puntuals amb l'ajuda d'una educadora. Aquest alumne compta amb el mateix material que la resta d'alumnat. Doncs ha estat treballant des de la seua detecció, al voltant dels quatre anys, i es mostra força intel·ligent, es a dir, es capaç de seguir el ritme educatiu de la classe. Els companys d'aula hi són

conscients de que aquest alumne hi és “especial”. Que necessita més ajuda que ells, però això no es impediment per a vore com tots col·laboren i ajuden a que forme part del seu grup aula. Aquesta ha estat una feina força positiva per part de la tutora, tant d’ara com la d’infantil d’aquest grup i l’acceptació dels pares de dits alumnes. A més aquest alumne esta estimulat, assisteix a classes extraescolars de dansa que li ajuden força amb els seus problemes de socialització. Aquest alumne a millorat molt positivament, ja mostra indicis de comunicació espontània amb iguals, participació en jocs comunitaris i les seues estereotípies es mostren prou controlades.

5.2.1.2. Possibles autistes

Com ja he comentat amb anterioritat, en aquest centre educatiu; hi ha un tercer alumne; l’Alumne C. Aquest alumne hi està matriculat de forma ordinària a educació infantil, en el nivell de quatre anys. Des de l’any passat la tutora ja va observar diverses conductes que varen dur-ne a pensar que podria ser-ne un possible cas. El psicòleg del equip d’orientació i va marcar una sèrie de pautes tant a la tutora com als pares que varen seguir. Actualment, des del departament d’orientació s’està realitzant la avaluació. Les conclusions i resultats les trobarem més endavant.

5.2.1.3. No autistes

Recordem que estem a un dels centres més grans de la zona, presenta un total de **540 alumnes; 244 en Educació infantil (EI) i 296 en educació primària** (EP des de primer fins cinqué). Com ja s’ha comentat els companys de classe dels tres alumnes hi son conscients de que son nens “espacials”, que necessiten determinades ajudes, pregunten amb curiositat com ajudar-los i fan per integrar-los, a més com diuen les tutores d’A I B, els cuiden. La gran part de l’alumnat coneix els casos i les seues actituds davant d’ells són, per part dels alumnes d’infantil i cap a l’alumne A:

- Ignorar-lo (com qualsevol altre alumne)
- Ignorar-lo per desconeixement i/o por sobre l’autisme
- Intentar integrar-lo (pregunten com ajudar-lo, com fer per a que participe...)

Respecte l’alumne C:

- Ignorar-lo (com qualsevol altre alumne)

-Ignorar-lo per desconeixement i/o por sobre l'autisme

-Intentar integrar-lo (pregunten com ajudar-lo, com fer per a que participe...)

La tercera ets la mes complicada, perquè C present alguns problemes de conducta inadequada(crida, molesta, tranca fitxes...)

Per part de l'alumnat de primària, respecte a l'alumne B:

-Ignorar-lo (com qualsevol altre alumne)

-Ignorar-lo per desconeixement i/o por sobre l'autisme

-Intentar integrar-lo (pregunten com ajudar-lo, com fer per a que participe...)

-Participar amb l'alumne en jocs a l'hora del esplai.

5.2.2. Equip d'orientació

L'assessorament psicopedagògic és extern al centre; ve de la ma del SPE que depèn de la Generalitat Valenciana. Les funcions de dit servei segons *el tercer article del Decret 131/1994⁴, de 5 de juliol, del Govern Valencià* són: La coordinació de les activitats d'orientació dels centres; la col·laboració en els processos d'elaboració, avaluació i revisió dels projectes curriculars així com la col·laboració amb els tutors en l'establiment dels plans d'acció tutorial; orientació en els processos d'aprenentatge i en l'adaptació a les diferents etapes educatives; la detecció a l'inici de l'escolarització de les condicions personals i socials que facilitin o dificultin el procés d'ensenyament i aprenentatge i la seva adaptació a l'àmbit escolar, l'avaluació i valoració soci-psicopedagògiques i logopèdiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials, l'elaboració de l'informe tècnic per al dictamen de la seva escolarització i, si escau, la proposta d'adaptació curricular significativa. També ha de col·laborar amb els tutors i els mestres d'Educació Especial en la detecció i el seguiment de les dificultats i assessorar a les famílies i la participació en el desenvolupament de programes formatius de pares d'alumnes. I per últim, l'assessorament als equips docents i equips directius en totes les activitats relatives a les funcions anteriorment citades.

5.2.2.1. Examinadors

Dins de l'equip d'orientació format per un psicòleg i un membre de pràctiques(la meu persona) trobem que l'avaluació ha estat duta terme per tots dos. Primer l'examinador, després l'alumne en practiques. Primer tutelat i

⁴ Extret de http://www.docv.gva.es/datos/1994/07/28/pdf/1994_832102.pdf

encaminat pel tutor i després de forma autònoma, però sempre baix la supervisió del tutor. Als historials trobarem altres examinadors, doncs han esta avaluats per centres externes i per altres psicòlegs, doncs l'alumne B va estar matriculat a altre centre prèviament.

5.2.3. Equip docent

5.2.3.1. Tutores

Cada alumne hi es matriculat a una aula ordinària; on la classe dels alumnes A i B tenen disminució de ràtio per dictamen; amb el seu tutor corresponent. Tots hi són conscients de quina es la problemàtica i es mostren força col·laboradors amb l'equip d'orientació, amb l'alumnat, els pares, altre professorat que hi te classes amb aquest alumnat. Ells han fet que la resta d'alumnes de l'aula hi siga capaç de comprendre, dins de les seues capacitats educatives; quina es la problemàtica i com han d'actuar amb ells. Un treball que s'ha d'aplaudir i es un clar exemple de perspectiva col·laborativa i inclusiva.

5.2.3.2. Professorat d'audició i llenguatge (AL)

Aquest professorat compleix la normativa del *16 de juliol de 2001* :

a) Participar en la prevenció, detecció, avaluació i seguiment de problemes relacionats amb el llenguatge i la comunicació.

b) Col·laborar en l'elaboració d'adaptacions curriculars per a l'alumnat amb nee en l'àmbit de la seua competència.

c) Intervindre directament sobre l'alumnat que presenta trastorns del llenguatge i la comunicació.

d) Informar i orientar als pares, mares o tutors legals dels alumnes amb què intervé a fi d'aconseguir una major col·laboració i implicació en els processos d'ensenyament-aprenentatge.

e) Coordinar-se amb tots els professionals que intervenen en l'educació de l'alumnat amb nee.

Es per aixó que els nens amb autisme reben, com ja s'ha comentat les seues sessions corresponents. En aquestes treballen sobre tot la comunicació augmentativa(pictogrames), per poder establir un sistema de comunicació amb ells i així els nens podran expressar-se. També treballen amb l'ordinador diferents programes per centrar-ne la seua atenció. Per últim, mitjançant alguns jocs

aconsegueixen repassar el vocabulari que van adquirint i treballar-ne la seua psicomotricitat. Cal recordar que l'alumne C hi és en procés d'avaluació.

5.2.3.3. Professorat de psicologia terapèutica (PT)

El professorat de PT treballa i compleix la normativa *16 de juliol de 2001*:

a) *Participar, com a membre actiu, en la Comissió de Coordinació Pedagògica.*

b) *Coordinar amb el psicopedagog/a del centre i amb els tutors, per mitjà de l'horari establert a l'efecte, la detecció, valoració i seguiment dels alumnes i les alumnes amb necessitats educatives especials.*

c) *Col·laborar en l'elaboració de les adaptacions curriculars.*

d) *Intervindre directament amb l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, avaluant el procés d'aprenentatge junt amb el tutor o tutora i els altres mestres.*

e) *Informar i orientar als pares, mares o tutors legals dels alumnes i les alumnes amb què intervén a fi d'aconseguir la major col·laboració i implicació en el procés d'ensenyament-aprenentatge.*

f) *Coordinar-se amb tots els professionals que intervenen en l'educació de l'alumnat amb n.e.e.*

Com en el cas del professorat d'AL; els nens amb autisme reben, com ja s'ha comentat les seues sessions corresponents. En aquestes treballen la comunicació augmentativa (pictogrames, fotos reals), per poder establir un sistema de comunicació amb ells i així els nens podran expressar-se i millorar els seus problemes de relació interpersonal. També treballen amb l'ordinador diferents programes per centrar-ne la seua atenció. Per últim, mitjançant alguns jocs aconseguixen repassar el vocabulari que van adquirint i treballar-ne la seua psicomotricitat fins, així com els objectius establerts als ACIS. Cal recordar que l'alumne C hi és en procés d'avaluació.

5.2.3.4. Especialistes

Els especialistes del centre, és a dir, el professorat de música i educació física; doncs aquest nens no assisteixen a religió, fan una tasca important per a que els nenes hi siguin integrats a l'aula. Per exemple, a l'hora de psicomotricitat (cas del alumne A, EI) cerquen exercicis que pugan realitzar com la resta, rodar, votar,

intenten que passe la pilota, ect. A l'hora de música comprovem que hi ha determinats instruments que li causen por i d'altres que capten la seua atenció, així com la música. El que no han aconseguit es que siga el ritme o imite les coreografies de les cançons. En cap dels dos casos es capaç de realitzar activitats ne grup si no hi son guiades per l'educadora, la tutora o l'especialista.

En el cas del alumne B, EP; Hem vist com s'integra força bé en el jocs d'equip a l'hora d'educació física, que a pesar de tindre la psicomotricitat un poc afectada, pot córrer, entén les normes, passa la pilota, juga amb la goma elàstica, realitza l'escalfament, ect. A l'hora de música, com li passa a l'alumne A, hi ha sons que li causen por i d'altres que no, li agrada la música i e ocasions si relitza la coreografia que du la cançó implícita.

Per últim, l'alumne C, EP; mostra algunes dificultats per realitzar alguns exercicis de psicomotricitat, però ha millorat en el que hi va de curs, realitza correctament l'escalfament i en ocasions es perd a l'hora de seguir instruccions. Pel que fa a l'hora de música, canta, balla, segueix la coreografia, el ritme, sempre que no es despista. En els dos casos te problemes per a realitzar jocs o treball en equip.

5.2.3.5. Educadora

En aquest cas l'educadora ajuda als nens amb autisme (Alumne C en procés d'avaluació), en allò referent als programes de control de conducta, control d'esfínters, acompanya en els desplaçaments entre aules o eixides fora del centre, proporciona suport en algunes activitats, així com suport als professorat del centre en determinades activitats. L'alumne A és molt més dependent que l'alumne B d'aquest figura.

5.2.3.6. Família (pare, mare i/o tutor legal)

En tots tres casos s'hem entrevistat amb les mares d'aquest nens. Totes elles han demanat algun tipus d'orientació al psicòleg escolar. També volien saber-ne com es mostre les avaluacions realitzades al centre, quin es el comportament dels seus alumnes a les aules i es mostren força col·laboradores i contentes amb la tasca que tot e personal realitza amb els seus fills. Els pares, no assisteixen ales reunions per motius laborals, però a casa es mostren també col·laboratius, tant amb l'equip docent, com el d'orientació i amb altres professionals externs que també treballen amb aquests nens.

5.2.3.7. *Altres*

5.2.3.7.1. *Professionals externs al centre*

Com ja hem comentat els alumnes A i B van a un centre privat que des d'el primer moment es va posar en contacte, i aaptaren obrir-nos les portes a la col·laboració per aconseguir la integració d'aquesta alumnat. Hem establert un pla de treball comú, per dur-lo endavant entre tots i aconseguir-ne els objectius:

Alumne A:

- Aconseguir la comunicació augmentativa.
- Controlar les seues conductes estereotipades.
- Establir una rutina dins del aula.
- Controlar les conductes impulsives (correr, cridar, no seures al lloc...)
- Aconseguir una major autonomia

A més presten suport a domicili per a obtindre aquests objectius i suport familiar per a ajudar a les famílies amb la carrèga que suposa.

Alumne B:

- Reforçar la comunicació augmentativa adquirida
- Reforçar la realització d'activitats curriculars educacionals
- Reforçar l'autonomia del alumne

Alumne C:

- Avaluació del alumne d'una forma més específica (centre privat i visita al neuropediatra)

5.2.3.7.2. *Monitors extra escolars*

Per diverses circumstancies podem comptar amb la professora de ball del alumne B; ens comenta que des de que va començar a millorat la psicomotricitat i les relacions interpersonals amb la resta de persones implicades.

5.3. Materials utilitzats

5.3.1. Entrevistes no estructurades

Durant tot el procés d'avaluació, observació i consulta d'historials podem trobar els següents materials; una administrat actualment i d'altres que ja hi varen ser passat amb anterioritat o per professionals externs al centre

Aquest tipus d'entrevista l'hem fet servir per complimentar informació de caràcter conductual, saber-ne si els nens han avançat o no, saber si es comporta igual a tots els espais o per contra en cada lloc es comporta d'una manera diferent, com actua davant estímuls que a l'escola no son presents i saber-ne si hi son integrats a l'aula i/o escola que és el que cerquem principalment en aquest projecte. Mes endavant detallarem aquestes.

5.3.2. **Entrevista para el diagnóstico del autismo-revisada (ADIR-R)**

Va ser creada per: *M. Rutter, A. Le Couteur i C. Lord i adaptada a l'espanyol per : V. Nanclares-Nogués y A. Cordero y P.* Es tracta d'una entrevista administra a nenes/nens amb una edat mental major de 2 anys i de forma individual que sol durar entre hora i mitja a dos hores i mitja.

Aquesta és una entrevista clínica que permet realitza l'avaluació profunda de nens/nenes amb sospites de patir autisme o algun Trastorn de l'Espectre Autista (TEA). L'entrevistador, amb 93 preguntes que se li fan al progenitor o cuidador; explora les àrees de llenguatge/comunicació, interaccions socials recíproques i conductes i interessos restringits, repetitius i estereotipats.

Aquesta ha estat administrada als alumnes A i B amb anterioritat a aquest curs.

5.3.3. **Escala de evaluación de autistas de Gillam (GARS-2)**

Va ser elaborada per *J. I. Gilliam* en 2006. És una escala d'avaluació basada en DSM-IV on els ítems mesuren estereotípies, comunicació, interacció social i alteracions evolutives. S'aplica des dels 3 als 22 anys per estimar la gravetat dels símptomes d'autisme. Consta de 42 ítems a contestar per pares o tutors, s'administra de forma individual i triga uns 5-10 minuts.

Administrada amb anterioritat al alumne B.

5.3.4. **Inventario de: espectro autista (IDEA)**

Aquest inventari va ser ideat en 1997 per Ángel Riviere . S'utilitza quant hi ha sospites evidents d'un TEA. És ràpid d'administrar i ofereix 3 utilitats principals:

Establir a l'inici i dins del procés diagnòstic, la severitat dels trets autistes que presenta la persona; Ajudar a formular objectius d'intervenció generals i específics per a cada nen i ens permet efectuar una mesura dels canvis a mitjà i llarg termini que poden produir-se per l'efecte de la intervenció o tractament

S'ha realitzat amb l'Alumne C per mi.

5.3.5. *Quistionario de madurez neuropsicologica infantil (CUMANIN)*

Els seus autors son: *J. A. Portellano, R. Mateosiy R. Martínez Arias, Mª J. Granados i A. Tapia*. Es presenta per ser administra de forma individual, a nenes entre 3 i 6 anys. El temps d'administració varia entre 30-50 minuts.

Permet avaluar: Psicomotricitat, Llenguatge, Atenció, Estructuració espacial, Visopercepció, Memòria, Estructuració rítmic-temporal i Lateralitat.

Administrat als alumnes B i C amb anterioritat a aquest curs. Va ser de les primeres proves realitzades al alumne C l'any anterior cap a final de curs degut a la detecció primerenca d'una possible problemàtica relacionada amb l'autisme.

5.3.6. *Inventario de desarrollo BATELLE*

Va ser creada per *J. Newborg at. all* i adaptada a l'espanyol per *M. V. de la Cruz y M. González*. S'administra de forma individual, des dels 0 a 95 mesos i la seua duració pot variar entre 10-30 minuts si ho fem seleccionant les preguntes clau o 60-90 minuts l'inveteri complet.

Apricia el nivell de desenvolupament del nen (amb o sense minusvalideses) i permet avaluar el seu procés: Personal/Social, Adaptatiu, Motor, Comunicació i Cognició. Els procediments per obtenir la informació són: Examen estructurat, Observació i Informació.

Aquest inventaria va ser administrat amb anterioritat als alumnes A i C.

5.3.7. *Test de vocabulari en imatges (PEABODY)*

El Peabody va ser elaborat per *Ll. M. Dunn, L. M. Dunn i D. Arribas* per ser administrat de forma individual, en uns 10-20 minuts.

Aquest, amb un ampli rang d'aplicació que va des dels 2 anys i mitjà als 90 anys, conté 192 làmines amb quatre dibuixos cadascuna en les quals el subjecte ha d'indicar què il·lustració representa millor el significat d'una paraula donada per l'examinador; té dues finalitats: avaluar el nivell de vocabulari receptiu i fer una detecció ràpida de dificultats o *screening* de l'aptitud verbal.

Alumnes A i C han esta avaluats amb aquest amb anterioritat.

5.3.8. *Test de Illinois de aptitudes psicolingüísticas (ITPA)*

Els seus autors son: *S.A. Kirk, J.J. McCarthy i W. D. Kirk* i va estar adaptat per *S. Ballesteros i A. Cordero*.

El principal objectiu d'aquesta prova, de caràcter individual, per a nenes de 3 a 10 anys; és detectar possibles fallades o dificultats en el procés de comunicació així com posar de manifest les habilitats o condicions positives que puguin servir de suport a un programa de recuperació. És una prova no molt pesada de passar, doncs es tarda uns 60 minuts.

L'Alumne A i C van ser avaluat amb anterioritat.

5.3.9. Test breu de intel·ligència de Kaufman (K-BIT)

El K-BIT va ser dissenyat per A.S. Kaufman i N.L. Kaufman, per a mesurar la intel·ligència general d'individus des dels 4 als 90 anys, en uns 15-30 minuts aproximadament i de forma individual. Està format pels subtets; Vocabulari que mesura de l'habilitat verbal que requereix respostes orals i per matrius que mesuren habilitats no verbals i capacitat per resoldre nous problemes.

Ha estat administrat als tres alumnes amb anterioritat.

5.3.10. Escala para medir el Desarrollo Psicomotor de la Primera Infancia de Brunet-Lezine.

En 1944 i 1946 Lezine i Brunet van publicar aquesta escala, on la seua administració va de 0 a 30 mesos i es pot ampliar fins als 6 anys. Explora quatre àrees: Control postural, Coordinació ulls-motriu, Llenguatge/Comunicació, Sociabilitat/Autonomia.

Aquest va estar administrat amb anterioritat als alumnes A i B.

5.3.11. Qüestionari aula CYL (ANNEX 1)

És tracta d'un qüestionari que un cop corregit ens aporta amb uns determinats barems si l'alumenes hi és un candidat per a aquesta aula i quina seria la seua modalitat d'escolarització. Va ser administrat a l' Alumne B. L'Alumne A està a l'espera de dita avaluació.

5.6. Metodologia, procediments i activitats

Abans de res, hem de matisar que els alumnes A i B ja tenien elaborats el seu informe psicopedagògic i no serà fins el curs següent quant es realitze la revisió de dit informe, però el C ha començat el procés durant aquest any i per això els pares van omplir l'autorització (ANNEX 2) i la tutora la Sol·licitud d'informe psicopedagògic (ANNEX 3).

5.6.1. Entrevistes

Com s'ha comentat anteriorment hem realitzat una sèrie d'entrevistes per obtenir més informació i així poder deixar de costat alguns dubtes o complimentar l'informe; que passarem a detallar a continuació.

Pares, mares i/o tutors legals

Les entrevistes realitzades amb les mares (recordem que per motius laborals els pares no sempre poden acudir) dels alumnes han resultat força profitoses, per obtenir informació que ens pot ajudar a determinar algunes pautes per a treballar amb els nens al centre ordinari i millorar els seus problemes, aconseguint poc a poc la seua integració. Totes tres s'han mostrat col·laboratives, obertes al diàleg, l'intercanvi d'opinions i amb ganes de seguir les pautes per cercar sempre "*el millor per als seus fills*".

La mare del alumne A ens comenta que:

- El nen presta atenció a la música dels intermedis en la televisió, cosa que abans no feia
- Les tècniques que utilitza per centrar-ne la seua atenció i poder treballar amb ell son: començar en terra per evitar la associació, taula-treball, amb jocs com les construccions i un cop o aconsegueix passa a la taula a realitzar els treballs que la tutora envia.
- Que a casa no vol treballar amb la carpeta de pictogrames, que la rebutja completament. Només vol treballar amb ells a l'hora de dinar i amb els quatre o cinc que te reconeguts.
- Que sempre recolza la comunicació augmentativa amb la parla i gesticulació.
- I que l'alumne comença a ser-ne un poc més autònom.

En conclusió que evoluciona poc a poc en l'hàbit de la llar. Ella és receptiva i fa tot el possible per continuar les pautes acordades.

La mare del alumne B ens comenta que:

- Troba l'alumne més despert i actiu
  - Que nota com es relaciona amb altres nens/nenes
  - Que participa més en algunes tasques a casa
  - Que ja controla la carpeta de pictogrames

En conclusió evoluciona positivament a pesar d'estar-ne un poc més nerviosa. A més es molt col·laborativa amb la tutora, és mostra receptiva a les indicacions que des del equip d'orientació li fan arribar.

La mare del alumne C ens comenta que està inquieta perquè l'alumne presenta:

- Conductes desadaptatives
- Problemes de comunicació
- Es descentra amb facilitat,
- Fascinació per temes no propis de la seua edat.
- Parlar estereotipat
- Vocabulari elevat per a la seua edat

Ens demana consells i pautes per ajudar a millorar eixes conductes.

Tutors

En el cas de les tutores les entrevistes han estat per contrastar informació i obtindre d'altra per completar-ne l'informe. A més d'intercanviar opinions i aportar i des del equip d'orientació pautes a seguir.

Tutora Alumne A. Ens comenta que:

- Esta inquiet, no es capaç de passar-ne molt de temps quiet a la seua caira.
- Que no para d'anar-ne d'un lloc a altre.
- Que en ocasions crida i tira coses a l'aula interrompent el ritme de la classe.
- Que en ocasions l'han de traure del aula per a que l'alumne "*canvie el xip*"
- Que si fa cas a les ordres directes, a pesar de ser per poc de temps.
- Que ja te control d'esfínters.
- Que la resta del aula el considera un company més, que el cuiden i intenten integrar-lo dins de tot allò que poden.
- Que l'alumne te material especial per a d'ell dins del aula.
- Que s'ha de treballar la seua psicomotricitat fina.

- Que els pares de la resta d'alumnes que coneixen la problemàtica eduquen als seus fills per a que cuiden i respecte al alumne amb les seues diferencies.

En conclusió, que a pesar del seus problemes de conducta i comunicació, sembla estar integrat a l'aula ordinària.

La tutora del Alumne B diu que:

- Segueix el ritme de la classe. De fet educacionalment és dels que millor currículum te.

- Que interacciona amb la resta d'alumnes.

- Que hi ha dies que hi esta un poc més alterat i per això està "*mes al seu món*". (Canta, fa sorolls, balla davant la pissarra digital...)

- Que els companys el tracten com un més, integrant-lo en jocs i tasques grupals.

- Que cada cop necessita menys el recolzament dels pictogrames.

- Que deixa donar classe sense molestar a la resta.

- Segueix unes mínimes coreografies (s'ha vist en atenció educativa i educació física. A més cal recordar que va a classes de ball)

- Que controla els esfínters.

- Que segueix les ordres.

- Que els pares de la resta d'alumnes que coneixen la problemàtica eduquen als seus fills per a que cuiden i respecte al alumne amb les seues diferencies

En conclusió, és un alumne amb un bon currículum, capaç de seguir-ne el ritme de la classe, a més cada cop es veu més integrada.

I per últim; la tutora del Alumne C a més de coincidir amb la mare comenta que:

- Últimament hi està més alterat.

- Ha millorat molt la seua psicomotricitat grossa però que la fina s'ha de continuar treballant.

- Te problemes per seguir-ne algunes ordres que corresponen a rutines diàries (guardar les fitxes, els colors...)
- Te problemes de comunicació amb la resta.
- Últimament te molts problemes conductuals (trenca coses, desmunta els puzles que fan altres...)
- No juga amb altres companys. És mostra solitari.

En conclusió, es mostra abstret i quant s'intenta involucrar en quelcom o no reacciona o no ho fa correctament. Ens dema pautes per saber com actuar davant els problemes conductuals, doncs enviar-lo a la "caira de pensar" és una festa per a d'ell, perquè te més facilitat per distraure's.

Educadora

L'educadora només hi és amb els alumnes A i B, perquè són els únics amb directament. A més l'Alumne C està en procés d'avaluació.

Aquesta no fa altra cosa que confirmar el que ja sabem gràcies a les entrevistes amb les mares i les tutores. El que ens comenta diferent te a veure amb l'hora del esplai. Del Alumne A diu que "te passió per un racó concret"; i és cert, amb la observació he pogut comprovar que quasi sempre hi es al mateix lloc. En algunes ocasions, si el companys el cerquen, podem veure com durant un període curt pot jugar un poc amb ells. Del Alumne B ens comenta la seua passió per l'aigua. Quasi sempre, a l'hora del pati hi es jugant amb la font. També gaudeix jugant amb la terra, però el més important és que cada cop augmenta mes els jocs grupals amb altres xiquets i xiquetes ("pilla-pilla", pilota, jugar amb la goma...)

Com ja havíem comentat, sembla que aquets alumnes semblen integrat a la seua aula ordinària.

AL

Com passa amb l'educadora, el professorat d'AL només tracta als Alumnes A i al Alumne B.

Del alumne A, a banda del que ja sabem, ens comenta que:

- Li costa treballar amb els pictogrames, que respon millor davant imatges reals; fotografies.
- Que presenta algun problemes amb la comunicació

- Que en ocasions li costa realitzar els exercicis que realitzen(sospitem que per la falta de comunicació)

- Que el dia que hi treballa correctament sempre aconsegueix uns objectius mínims.

Del Alumne B, ens amplia que:

- Treballa correctament
- Te un ampli control de la comunicació augmentativa
- Te un bon vocabulari
- És capaç de realitzar-ne oracions curtes explicant dibuixos o imatges.

imatges.

Com comproven son dos casos diferents.

PT

Novament es trobem amb un cas en el que el professorat de PT només atén als Alumnes A i B.

Del Alumne A ens comenta, per afegir-ne més informació que:

- Te problemes amb la psicomotricitat fina per això realitzen exercici que la milloren.

- Treballen vocabulari d'accions.
- Treballen jocs per millorar l'atenció.

Del Alumne B ens amplia que:

- Realitzen exercici per centra la seua atenció
- Que li ajuda a realitzar exercici d'u nivell similar/igual que la resta dels seus companys.

Novament, comprovem que son dos casos diferents.

5.6.2. Observació

Els tres alumnes que hem presentat anteriorment ha estat observat per la meua part, tant a la seua aula ordinària, com a l'aula de PT, AL, música, sala multi usos(en el cas de psicomotricitat, alumnat d'infantil); gimnàs(educació física, alumnat de primària) i al pati a l'hora del esplai. Així com a les hores d'entrada e eixida del col·legi. Amb aquest procés d'observació hem comprovat que tot allò que havien arreplegat en les entrevistes ha estat contrastat i verificat. Hem observat les seues estereotípies o ecolàlies; i els seus rituals.

La observació ha esta en ocasions participativa i d'altres no participativa. Segons allò que volíem comprovar. I en cap moment, he trobat cap problema en dur-la endavant.

5.6.3. Consulta d'historials

Per poder dur a terme aquesta investigació, a banda, de col·laborar amb altres professionals, amb els docents dels centre, i respectant sempre la confidencialitat de les dades, el meu tutor i jo varem estimar revisar els historials dels alumnes, per vore les millores o els diagnòstics que tenien abans d'aplegar al centre. Per aixó, aquesta fase del projecte ha estat també molt important per poder dur a terme les conclusions finals d'aquest projecte.

5.4. Temporalització

La temporalització del projecte queda dividida de la següent forma: Recordem que el practicum el realitze dilluns, dimarts i dimecres de 9:30 a 13:00h i que aquest alumnat dimarts i dijous ni hi és al centre.

Durant el més d'octubre:

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Observació no participativa

Observació participativa

Durant el mes de novembre:

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
24	26	27	28	29	30	

Entrevistes

Avaluació

Consulta d'historials

5.5. Avaluació i seguiment dels resultats

Després de realitzar el seguiment d'aquests alumnes podem exposar-ne com si fos un informe psicopedagògic⁵ els següents resultats (sempre preservant la identitat dels nens, com hem comentat anteriorment):

⁵ Podeu trobar el model original al ANNEX 4

INFORME PSICOPEDAGÒGIC																													
NOM: Alumne	COGNOM: A																												
TELÈFON: XXX XX XX XX	NACIONALITAT: Espanyola																												
DATA DE NAIXEMENT: XX/ XX / XXXX	EDAT: 5 anys																												
SEXE: Home	MARE/PARE: -																												
NIVELL ACADÈMIC: 3r	CICLE: Infantil																												
CENTRE DOCENT: María Yocasta Ruíz Aguilera	LOCALITAT: Sagunt- Port																												
INFORMACIÓ DISPONIBLE:																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>SI</th> <th>NO</th> <th>DATA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Informe mèdic</i></td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Informe psicopedagògic</i></td> <td>X</td> <td></td> <td>2012</td> </tr> <tr> <td><i>Aspectes escolars i acadèmics</i></td> <td>X</td> <td></td> <td>2012</td> </tr> <tr> <td><i>Aspectes socio familiars</i></td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="4">OBSERVACIONS:</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Per preservar la identitat només he posat l'any d'expedició</td> </tr> </tbody> </table>		SI	NO	DATA	<i>Informe mèdic</i>		X		<i>Informe psicopedagògic</i>	X		2012	<i>Aspectes escolars i acadèmics</i>	X		2012	<i>Aspectes socio familiars</i>		X		OBSERVACIONS:				Per preservar la identitat només he posat l'any d'expedició			
	SI	NO	DATA																										
<i>Informe mèdic</i>		X																											
<i>Informe psicopedagògic</i>	X		2012																										
<i>Aspectes escolars i acadèmics</i>	X		2012																										
<i>Aspectes socio familiars</i>		X																											
OBSERVACIONS:																													
Per preservar la identitat només he posat l'any d'expedició																													
RECURSOS I FONTS UTILITZADES EN L'AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA:																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>RECURSOS I FONTS</th> <th>DATA</th> <th>RECURSOS I FONTS</th> <th>DATA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>ADI-R</i></td> <td>2009</td> <td><i>BRUNET-LÈZINE</i></td> <td>2009</td> </tr> <tr> <td><i>BATELLE</i></td> <td>2009</td> <td><i>OBSERVACIÓ</i></td> <td>2013</td> </tr> </tbody> </table>	RECURSOS I FONTS	DATA	RECURSOS I FONTS	DATA	<i>ADI-R</i>	2009	<i>BRUNET-LÈZINE</i>	2009	<i>BATELLE</i>	2009	<i>OBSERVACIÓ</i>	2013																
RECURSOS I FONTS	DATA	RECURSOS I FONTS	DATA																										
<i>ADI-R</i>	2009	<i>BRUNET-LÈZINE</i>	2009																										
<i>BATELLE</i>	2009	<i>OBSERVACIÓ</i>	2013																										
VALORACIÓ DE LES DADES OBTINGUDES:																													
A l'edat de 3 anys l'ADI-R																													
Tabla 1. Resultats ADI-R																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Puntuació</th> <th>Puntuació directa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Intervenció social</i></td> <td>18</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td><i>Comunicació</i></td> <td>11</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td><i>Conductes estereotipades</i></td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>		Puntuació	Puntuació directa	<i>Intervenció social</i>	18	10	<i>Comunicació</i>	11	7	<i>Conductes estereotipades</i>	2	3																
	Puntuació	Puntuació directa																											
<i>Intervenció social</i>	18	10																											
<i>Comunicació</i>	11	7																											
<i>Conductes estereotipades</i>	2	3																											
Comprovem que la puntuació directa ens du a diagnosticar que aquest alumne si pateix autisme.																													
Als 42 mesos, BATELLE																													
Tabla2.- Resultats de BATELLE																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Resultats</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Area social</i></td> <td>25 mesos</td> </tr> <tr> <td><i>Area adpatativa</i></td> <td>25 mesos</td> </tr> <tr> <td><i>Area motora</i></td> <td>25 mesos</td> </tr> <tr> <td><i>Area comunicació</i></td> <td>19 mesos</td> </tr> <tr> <td><i>Area cognitiva</i></td> <td>24 mesos</td> </tr> </tbody> </table>		Resultats	<i>Area social</i>	25 mesos	<i>Area adpatativa</i>	25 mesos	<i>Area motora</i>	25 mesos	<i>Area comunicació</i>	19 mesos	<i>Area cognitiva</i>	24 mesos																
	Resultats																												
<i>Area social</i>	25 mesos																												
<i>Area adpatativa</i>	25 mesos																												
<i>Area motora</i>	25 mesos																												
<i>Area comunicació</i>	19 mesos																												
<i>Area cognitiva</i>	24 mesos																												

Com comprovem els resultats ens confirma que aquest alumne te afectades totes les àrees; sempre surt més baix de la seua edat.

BRUNET-LÉZINE als 34 mesos

Tabla3.- Resultats de BRUNET-LÉZINE

	Resultats
<i>Psicomotricitat/postural</i>	20 mesos
<i>Llenguatge</i>	15 mesos
<i>Cognició</i>	20 mesos
<i>Adaptació social</i>	22 mesos

Novament , els resultats demostren que aquest alumne presenta problemes, doncs totes les puntuacions son mes baixes que la seua edat corresponent.

Aquest alumne mostrava (encara ho fa) afectada la comunicació i la socialització.

DESENVOLUPAMENT COGNITIU

- Dificultat per gestualitat
- Dificultat adequació concepte basics
- Conductes desadaptatives, rituals.

SOCIALITZACIÓ:

- No interacciona amb adults. Nomès per obtindre els seus objectius
- No es comunica en grup
- Moltes estereotípies
- Problemes per participar en joc col·lectius

COMUNICACIÓ:

- No existeix comunicació per a compartir
- Somriure social, nomes en ocasions

AUTONOMIA:

- No control d'esfínters(actualment si. Demana anar al bany)

No pot vestir-se sol (Actualment es posa la jaqueta amb un poc d'ajuda així com la motxilla)

IDENTIFICACIÓ DE LES NECESSITATS EDUCATIVES:

Les necessitats d'aquest alumne son: PT, AL i educadora. Ha de ser estimulat,

treballar l'anticipació, presentar-li un mon organitzat i treballar amb comunicació augmentativa. A més de material adaptat.

INFORME PSICOPEDAGÒGIC			
NOM: Alumne	COGNOM: B		
TELÈFON: XXX XX XX XX	NACIONALITAT: Espanyola		
DATA DE NAIXEMENT: XX/ XX / XXXX	EDAT: 6 anys		
SEXE: Dona	MARE/PARE: -		
NIVELL ACADÈMIC: 1r	CICLE: Primària		
CENTRE DOCENT: María Yocasta Ruíz Aguilera	LOCALITAT: Sagunt- Port		
INFORMACIÓ DISPONIBLE:			
	SI	NO	DATA
<i>Informe mèdic</i>		X	
<i>Informe psicopedagògic</i>	X		2012
<i>Aspectes escolars i acadèmics</i>	X		2012
<i>Aspectes socio familiars</i>		X	
OBSERVACIONS:			
Per preservar la identitat només he posat l'any d'expedició			
RECURSOS I FONTS UTILITZADES EN L'AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA:			
RECURSOS I FONTS	DATA	RECURSOS I FONTS	DATA
<i>ADI-R</i>	2010	<i>QÜESTIONARI AULA CYL</i>	2012
<i>GARS-2</i>	2010	<i>OBSERVACIÓ</i>	2013
VALORACIÓ DE LES DADES OBTINGUDES:			
A l'edat de 4 anys l'ADI-R			
Tabla 4. Resultats ADI-R			
	Puntuació	Puntuació directa	
<i>Intervenció social</i>	17	10	
<i>Comunicació</i>	14	8	
<i>Conductes estereotipades</i>	4	3	
GARS-2, amb 4 anys:			
Tabla 5. Resultats GARS-2			
	Puntuació	Puntuació directa	Probabilitat
<i>Comunicació</i>	14	7 o major	Molt probable
<i>Intervenció social</i>	7	7 o major	Molt probable
<i>Conductes estereotipades</i>	7	7 o major	Molt probable

Qüestionari aula CYL, als 5 anys

La conclusió es que si ets un cas clar per a formar-ne part de l'única aula CYL de la localitat, però no hi ha places.. Quant es concedeix la plaça, la mare prefereix que es quede a l'aula ordinària, doncs comença a integrar-se i a aconseguir-ne poc a poc els objectius que es van marcant en la seua adaptació.

L'alumne B presentava:

DESENVOLUPAMENT COGNITIU

- Dificultat per gestualitat
- Dificultat adequació concepte basics
- Conductes desadaptatives, rituals.

SOCIALITZACIÓ:

- No interacciona amb adults. Nomès per obtindre els seus objectius
- No es comunica en grup (actualment si ho fa)
- Moltes estereotípies (les estereotipes, com tocar-se molt freqüentment les mans han desaparegut)
- Problemes per participar en joc col·lectius (poc a poc participa per iniciativa pròpia)

COMUNICACIÓ:

- No existeix comunicació per a compartir
- Somriure social, nomes en ocasions
- Parla estereotipada i repetitiva
- Escàs joc imaginari

AUTONOMIA:

- Control d'esfínters
- Si es pot vestir soless

IDENTIFICACIÓ DE LES NECESSITATS EDUCATIVES:

Les necessitats d'aquest alumne son: PT, AL i educadora. HA de ser estimulat, treballar l'anticipació, presentar-li un mon organitzat i treballar amb comunicació augmentativa

INFORME PSICOPEDAGÒGIC																					
NOM: Alumne	COGNOM: C																				
TELÈFON: XXX XX XX XX	NACIONALITAT: Espanyola																				
DATA DE NAIXEMENT: XX/ XX / XXXX	EDAT: 5 anys																				
SEXE: Dona	MARE/PARE: -																				
NIVELL ACADÈMIC: 3r	CICLE: Infantil																				
CENTRE DOCENT: María Yocasta Ruíz Aguilera	LOCALITAT: Sagunt- Port																				
INFORMACIÓ DISPONIBLE:																					
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>SI</th> <th>NO</th> <th>DATA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Informe mèdic</i></td> <td>X</td> <td></td> <td>2012</td> </tr> <tr> <td><i>Informe psicopedagògic</i></td> <td>X</td> <td></td> <td>2012</td> </tr> <tr> <td><i>Aspectes escolars i acadèmics</i></td> <td>X</td> <td></td> <td>2012</td> </tr> <tr> <td><i>Aspectes socio familiars</i></td> <td></td> <td>X</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		SI	NO	DATA	<i>Informe mèdic</i>	X		2012	<i>Informe psicopedagògic</i>	X		2012	<i>Aspectes escolars i acadèmics</i>	X		2012	<i>Aspectes socio familiars</i>		X	
	SI	NO	DATA																		
<i>Informe mèdic</i>	X		2012																		
<i>Informe psicopedagògic</i>	X		2012																		
<i>Aspectes escolars i acadèmics</i>	X		2012																		
<i>Aspectes socio familiars</i>		X																			
OBSERVACIONS:																					
Per preservar la identitat només he posat l'any d'expedició																					
RECURSOS I FONTS UTILITZADES EN L'AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA:																					
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>RECURSOS I FONTS</th> <th>DATA</th> <th>RECURSOS I FONTS</th> <th>DATA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>PEABODY</i></td> <td><i>2011</i></td> <td><i>CUMANIN</i></td> <td><i>2012</i></td> </tr> <tr> <td><i>ITPA</i></td> <td><i>2011</i></td> <td><i>OBSERVACIÓ</i></td> <td><i>2013</i></td> </tr> <tr> <td><i>K-BIT</i></td> <td><i>2012</i></td> <td><i>IDEA</i></td> <td><i>2013</i></td> </tr> </tbody> </table>	RECURSOS I FONTS	DATA	RECURSOS I FONTS	DATA	<i>PEABODY</i>	<i>2011</i>	<i>CUMANIN</i>	<i>2012</i>	<i>ITPA</i>	<i>2011</i>	<i>OBSERVACIÓ</i>	<i>2013</i>	<i>K-BIT</i>	<i>2012</i>	<i>IDEA</i>	<i>2013</i>				
RECURSOS I FONTS	DATA	RECURSOS I FONTS	DATA																		
<i>PEABODY</i>	<i>2011</i>	<i>CUMANIN</i>	<i>2012</i>																		
<i>ITPA</i>	<i>2011</i>	<i>OBSERVACIÓ</i>	<i>2013</i>																		
<i>K-BIT</i>	<i>2012</i>	<i>IDEA</i>	<i>2013</i>																		
VALORACIÓ DE LES DADES OBTINGUDES:																					
<p>PEABODY, 3 anys i 5 mesos</p> <p>Els resultats són de 3 anys i 9 mesos</p> <p>ITPA, als 3 mesos i 5 anys</p> <p>Tabla 6. Resultats ITPA</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th><i>Edat equitativa</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Comprensió auditiva</i></td> <td>3,5</td> </tr> <tr> <td><i>Comprensió verbal</i></td> <td>3.10</td> </tr> <tr> <td><i>Atenció auditiva</i></td> <td>3.8</td> </tr> <tr> <td><i>Integració gramatical</i></td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>			<i>Edat equitativa</i>	<i>Comprensió auditiva</i>	3,5	<i>Comprensió verbal</i>	3.10	<i>Atenció auditiva</i>	3.8	<i>Integració gramatical</i>	4										
	<i>Edat equitativa</i>																				
<i>Comprensió auditiva</i>	3,5																				
<i>Comprensió verbal</i>	3.10																				
<i>Atenció auditiva</i>	3.8																				
<i>Integració gramatical</i>	4																				

K-BIT, 4 anys

Tabla7. Resultats K-BIT

	Puntuació directa	Categoria descriptiva
<i>Vocabulari</i>	103	Mig
<i>Matrius</i>	115	Mig-alt
<i>CI compost</i>	108	Mig

CUMANIN, al 4 anys

Dificultats molt significatives en psicomotricitat

IDEA, 5 anys

38 punts, se situa enmig de les dues puntuacions que prenem com referència: properes a 24 punts son pròpies del Síndrome d'Asperger i de 50 a trastorn de Kanner amb un evolució positiva.

IDENTIFICACIÓ DE LES NECESSITATS EDUCATIVES:

Seguiment per part del equip d'orientació.

6. CONCLUSIÓ I PROSPECTIVA:

Aquest projecte és fruit d'una investigació i/o observació duta a terme en un centre d'educació públic; davant la meua necessitat de saber-ne si la inclusió en escoles ordinàries és una hipòtesis o es un fet. En aquest cas, m'he centrat en alumnes amb autisme; he de confessar que aquest tema sempre m'ha causat fascinació. Els alumnes han estat intervinguts des de la derivació del SPE al departament d'orientació del centre -pel meu tutor i per mi- per saber-ne fins a quin punt aquest alumnat pot estar a una aula ordinària o a una aula CYL; doncs recordem que el que és vol aconseguir hui en dia es la inclusió a tots els nivells.

L'oportunitat que s'ha presentat en aquest cas resulta molt profitosa perquè he pogut comprovar dos casos diferents i aprendre de pas com realitzar-ne una intervenció psicopedagògica amb un possible tercer cas; doncs l'elaboració del ACIS, s'ha quedat sense complir, perquè els dos nens autistes ja tenen la seua pròpia i el tercer, per ara, no necessita cap adaptació curricular.

Després de les hores d'investigació i observació és poden extraure diferents interpretacions dels resultats anteriors.

La primera és que l'Alumne A amb les necessitats exposades amb anterioritat al projecte deuria estar matriculat a una aula CYL, en la modalitat A, doncs l'atenció per part d'aquesta aula específica és més del 40% de l'horari escolar, estarà tutoritzat des d'aquesta sense deixar de compartir activitats i espais amb la resta d'alumnes, però la seua atenció serà més individualitzada i progressarà amb més facilitat (recordem que no te dominada la comunicació augmentativa); és a dir, no perdrà l'oportunitat d'inclusió que brinda l'escola ordinària i a l'hora podrà treballar els continguts adaptats a les seues necessitats. El fet de matricular-se a una aula CYL, comporta la matriculació a altra escola dins de la mateixa localitat, però sempre que s'ha recomanat i s'ha fet l'avaluació corresponent, s'ha fet pel bé del alumne i sense deixar mai de costat el nostre objectiu: la inclusió.

La següent és que l'Alumne B amb les necessitats exposades en apartats anteriors; pot seguir-ne –amb l'adaptació corresponent- matriculat a la seua aula ordinària, compartint espais i activitats amb la resta d'alumnes. Com ja es va comentar, domina la comunicació augmentativa i verbal; comença a establir relacions interpersonals, compren les ordes i és un dels que millor funciona acadèmicament en eixa aula.

La tercera i última és basa en el diagnòstic del Alumne C; el qual, en el moment finalitza la investigació, s'ha descartat que siga un nen autista, però pels test i proves que s'han utilitzats, les entrevistes realitzades i les observacions, podem aventurar la possibilitat d'un síndrome d'Asperger, però és molt temprà per assegurar-ho; doncs alguns dels problemes, conductuals o motrius poden donar-se per una maduració més lenta.

No podem oblidar que el que cerquem amb aquest estudi son els factors a favor i en contra de la escolarització de nens amb autisme en una escola ordinària amb un model inclusiu i col·laboratiu. És per això que passarem numerar-los basant-nos en els casos estudiats.

Taula 8.- Factors a favor i en contra de l'escolarització de nens autistes en escoles inclusives

Factors a favor	Factors en contra
-Disponibilitat del equip docent per a treballar per la inclusió.	-Els problemes de conducta que presenten aquest nens.
-Disponibilitat del equip no docent per a treballar la inclusió.	-Els problemes interpersonals i de comunicació dels nens amb autisme.
-Model escolar col·laboratiu i inclusiu.	- Possible retard educatiu.
-Conscienciació i coneixement de la problemàtica per part del equip docent, no docent, alumnes i pares/mares dels alumnes.	-Les retallades en educació que hi existeixen actualment.
- Treball molt positiu per part del professorat d'aquest alumnes per a que siguin acceptats.	
- Adaptació de materials i els espais.	

Després d'enumerar-los; com hem vist, el factors a favors hi són més; però hi cal matissar alguns punts. És clar que el centre puga dotar a aquests nens amb materials i espais adaptats, és força positiu, però com que actualment existeixen retallades en l'educació pública no tenen tot el material que voldrien, per exemple una tableta electrònica per poder treballar dins del aula amb l'Alumne A o altre educador per poder atendre més temps als alumnes A i B (estan atesos les hores que li corresponen dins de la normativa, però el mínim i sobre tot l'alumne A és força dependent). Per sort, els dos primers factors en contra és podem canviar o modificar amb el treball i la disposició dels professionals dels centre, dels de fora i les famílies, com he pogut comprovar amb l'observació d'aquest nens. L'alumne A comença poc a poc a mostrar alguns canvis en les seues conductes i ha millorat la seua comunicació, i l'Alumne B treballat (*teràpies conductuals, treballs amb pictogrames, realització d'activitats extraescolars grupals...*) des de la seua detecció, com he comentat anteriorment, hi és integrat a la seua aula ordinària. El tercer factor; pot millorar amb una nova adaptació a les necessitats especials que presentaria el nen (l'Alumne A es massa jove per saber-

ho, el B ets un cas d'autisme intel·ligent i el C està descartat com autista). I per últim, les retallades, que actualment no depenen de cap professional, pare/mare/tutor del alumnat si no a les circumstàncies actuals; però que hi afecten tant a nens amb necessites especials com als altres.

La resta de factors; disponibilitat del equip docent i no docent per a treballar per la inclusió; conscienciació i coneixement de la problemàtica per part del equip docent, no docent, alumnes i pares/mares dels alumnes i el treball que fa el professorat; les tutores en aquest cas; per a que siguem acceptat son fruits del model inclusiu i col·laboratiu que te com capçalera aquest centre. Recordem que el model col·laboratiu ets el que s'intenta establir a les escoles actuals, doncs la col·laboració facilita molt la feina i els bons resultats; i amb l'inclusiu pretén posar fi a les barreres centrant-se en cercar formes per a que tots puguem fer servir les seues potencialitats en benefici comunitari i propi, valorant la diversitat.

Un cop matisats i analitzats podem concloure, i sempre basant-se en el centre de referència en aquest projecte que, l'alumnat autista si pot aconseguir la inclusió a les aules, però te que ser en una escola on es complisquen els principis del model inclusiu i col·laboratiu, per això en aquest cas s'ha comprovat que els dos alumnes autistes si hi són inclosos a les seues aules; els seus companys, a pesar de ser menuts, coneixen la problemàtica, col·laboren i els ajuden; són com un alumne mes; tant dins com fora de la seua aula i sabem de primera mà que l'Alumne B també ho és a les activitats extraescolars; però no s'han de baixar els braços.

7. ANNEXOS

ANNEX 1

CUESTIONARIO CON LOS CRITERIOS DE INCLUSIÓN EN

Las Aulas Especializadas en Comunicación y Lenguaje.

- Las conductas que se relacionan no deben limitar, por sí mismas, la pertenencia a las aulas de Comunicación y Lenguaje.
- Las conductas relacionadas no corresponden a momentos evolutivos determinados. Son aplicables, fundamentalmente, a niños de 2 a 5 años. También sirven para ayudar en el proceso de toma de decisiones de modalidad de escolarización de niños entre 6 y 12 años.
- Debe diferenciarse aquellas conductas secundarias a dificultades de comunicación, de aquellas que corresponden a manifestaciones disruptivas de diferente etiología.
- Será la valoración global de todas las conductas, junto con otros factores o variables la que indicará la posibilidad de poder beneficiarse de esta modalidad de atención educativa
- El cuestionario puede ser contestado tanto por los padres como por profesionales que conozcan al niño
- Se propone una valoración de cada conducta en función de la frecuencia con que se manifiesta:
  - 0= Nunca
  - 1= Alguna vez
  - 2= Frecuentemente
  - 3= Siempre
- La mayoría de los items pueden tener la proyección sobre la entrevista ADI-R, el inventario IDEA, MacArthur, ELI y ReynelIII.

**CUESTIONARIO CON LOS CRITERIOS DE INCLUSIÓN EN
LAS Aulas de Comunicación y Lenguaje.**

Alumno-a _____

Colegio _____ Localidad _____

Nivel _____ Edad _____ Fecha de aplicación _____

Persona que responde al cuestionario _____

Evaluador _____

0= NUNCA 1=ALGUNA VEZ 2=FRECUENTEMENTE 3=SIEMPRE

N	CONDUCTAS	0	1	2	3
1	Permanece largos periodos de tiempo mirando al vacío				
2	Se niega realizar actividades con las manos por cierto periodo de tiempo				
3	Da la impresión de que mira a través de las personas, como si no estuvieran.				
4	Prefiere relacionarse con objetos inanimados más que con otros niños-as.				
5	Tiene atención conjunta: mira el objeto que señalamos y no el dedo.				
6	Puede emitir cadenas de sonidos: balbuceo, jerga...				
7	Realiza movimientos autoestimulatorios: aleteo de brazos o manos, movimientos rápidos y repetitivos de los dedos,...				
8	Pasa largos períodos de tiempo con balanceos del tronco hacia adelante-hacia atrás y/o laterales, posturas extrañas, saltos...				
9	No se deja modelar físicamente por el adulto				
10	Destruye objetos sin intencionalidad aparente				
11	Sonríe cuando otro sonríe, se pone triste cuando ve a otro triste				
12	Participa en juegos como cucú, devolver una pelota o escondite				

13	Cuando nos dirigimos a él/ella nos mira directamente a la cara.				
14	Usa alguna conducta para demandar que le satisfagan necesidades básicas (hambre, sueño, pipí...)				
15	Juega incesantemente con los mismos objetos sin motivo aparente.				
N	CONDUCTAS	0	1	2	3
16	Ordena objetos en filas e insiste en que se mantenga el orden que él ha establecido				
17	Reacciona fuertemente cuando se le interrumpe en lo que está haciendo				
18	Presenta conductas de "pica": se introduce objetos y elementos no comestibles en la boca y los deglute				
19	Responde cuando se le nombra a mamá, o papá, con acción de búsqueda: barrido ocular.				
20	Se separa fácilmente de los padres, resultándole indiferente con quien se va y donde. (Le das la mano y se va con quien sea).				
21	Consigue objetos utilizando a otras personas (arrastra hasta donde está un juguete, te coge de la mano, tira de la falda...)				
22	Señala o extiende su mano para reclamar o pedir algún objeto que desee.				
23	Llora o muestra disgusto cuando le quitan algún objeto suyo (un juguete, un objeto al que muestra apego...)				
24	Muestra alguna reacción a voces conocidas.				
25	Le gusta hacer girar determinados objetos				
26	Salta continuamente arriba y abajo cuando está contento				
27	Se irrita cuando no se siguen ciertos rituales que él mismo ha establecido: rutas fijas para ir a lugares,...				
28	Se irrita cuando las cosas no estén según el orden habitualmente establecido: cambio de una silla, el teléfono,...				
29	Presenta conductas disruptivas como consecuencia de miedos injustificados				

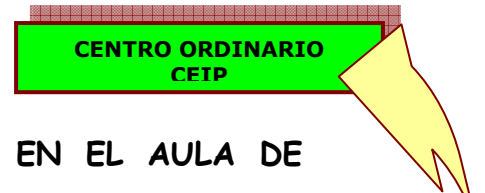
30	Golpea, pellizca, muerde o se lastima a sí mismo				
31	Repite constantemente sonidos que ha escuchado				
32	Tiene reacciones emocionales inesperadas: (ríe sin venir a cuento, llora exageradamente sin motivo aparente).				
33	Se reconoce en el espejo.				
34	Se gira cuando le llaman por su nombre.				
35	Es capaz de imitar gestos como "adiós".				
36	Ante la entonación de una pregunta, ¿dónde está?, reacciona mirando alrededor, muestra acciones de búsqueda...				

N	CONDUCTAS	0	1	2	3
37	Detiene la actividad ante un "NO" con la entonación adecuada.				
38	Se irrita cuando hay cambios en algunas situaciones o rutinas a las que está acostumbrado. Rutina al comer.				
39	Tiene una dependencia a un objeto particular que insiste en llevar de un sitio a otro.				
40	Presenta rabietas sin motivos aparentes				
41	Es prácticamente imposible consolarlo cuando llora				
42	Golpea, pellizca, muerde o lastima a otros niños-as				
43	Atiende y observa a otros niños cuando juegan				
44	Es capaz de seguir normas de la vida cotidiana, dirigido por el adulto (levantarse de la cama, comer, ir al colegio...)				
4	Entiende órdenes del tipo "ven", "toma", "coge"... acompañadas de expresiones de la cara y/o gestos.				

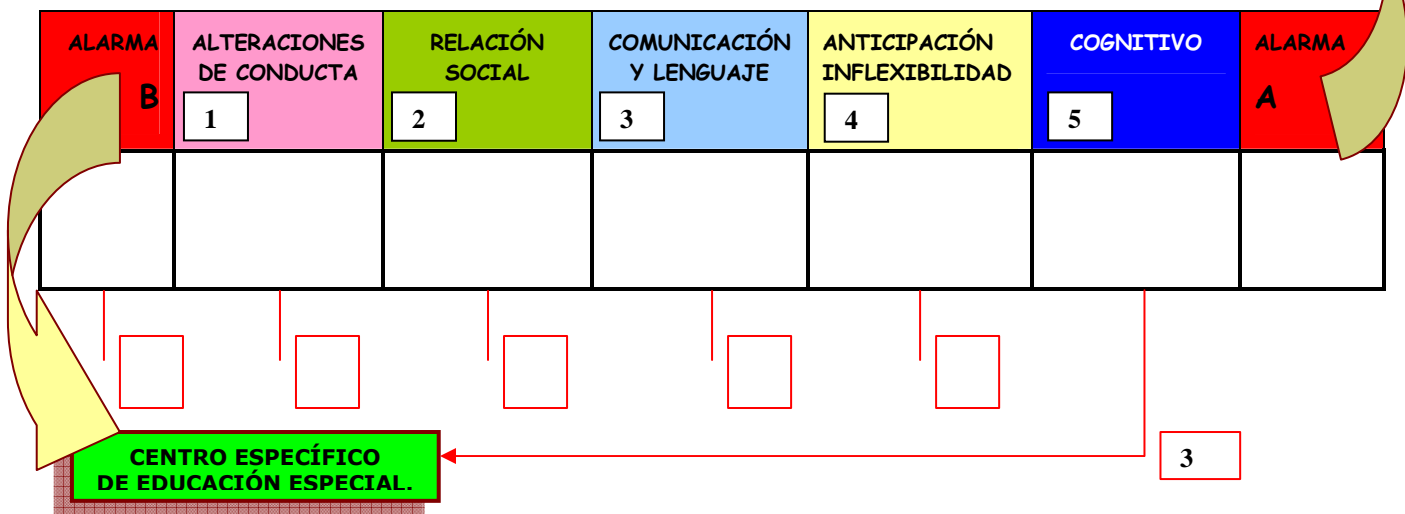
5					
4 6		Permite juegos que implican el contacto físico (revolcarse por el suelo, abrazarse, hacer cosquillas...)			
4 7		Demanda de los demás que se inicien juegos con contacto físico, pidiendo repetición de las rutinas y siguiendo turnos (tapar/destapar, poner mano sobre mano).			
4 8		Utiliza los juguetes de forma funcional.			
4 9		Utiliza la vista, oído, tacto, olfato, gusto; en situaciones no habituales: tocar una tarta antes de comer, huele las manos,...			
5 0		Presenta conductas sin meta, sin propósito ni relación con el contexto: carreritas, deambulación sin rumbo.			
51		Presenta conductas anticipatorias simples en situaciones cotidianas: prepara abrigo antes de salir, coge la mochila para irse a clase, va a comer y saca su silla,...			
5 2		Capacidad intelectual por debajo de 55 de CI			3
5 3		Capacidad intelectual entre 55 y 75 de CI		2	
5 4		Se tapa los oídos al escuchar ciertos sonidos como si le produjeran dolor			
5 5		No tiene conciencia del peligro			
5 6		No detiene sus acciones disruptivas cuando se le indica			
5 7		Resulta muy difícil mantenerle entretenido en una misma actividad más de cinco minutos consecutivos			

N		CONDUCTAS	0	1	2	3
5 8		Distingue lo comestible de lo no comestible				
5 9		Evita peligros, de forma consciente				

60	Es capaz de hacer secuencias simples de juego simbólico, por ejemplo beber de una taza sin agua...				
61	Da muestras de comprender preguntas que le hace el adulto del tipo ¿dónde vas?, ¿qué es?, ¿qué quieres?, ¿cuál quieres?...				
62	Viendo las imágenes de un cuento va señalando los dibujos mientras se le cuenta (tel:3-4 años)				
63	Utiliza palabras aisladas (sin construir frases) para expresar deseos				
64	Dice nombre u onomatopeya, de algún objeto o animal cotidiano, en presencia de este con el objetivo de nombrarlo, mostrarnoslo.				

CRITERIOS DE ESCOLARIZACIÓN DEL NIÑO-A EN EL AULA DE CyL.

TOTAL:
1+2+3+4+5 =

**PLANTILLAS PARA LA CORRECCIÓN DEL CUESTIONARIO CON LOS
CRITERIOS DE INCLUSIÓN EN LAS Aulas de Comunicación y
Lenguaje.**

0= NUNCA 1=ALGUNA VEZ 2=FRECUENTEMENTE 3=SIEMPRE

A	N	0	1	2	3
i					
B	1	0	1	2	3
B	2	0	1	2	3
	3	0	1	2	3
	4	0	1	2	3
	5	3	2	1	0
	6	3	2	1	0
X B	7	0	1	2	3
X B	8	0	1	2	3
B	9	0	1	2	3
X B	10	0	1	2	3
	11	3	2	1	0
	12	3	2	1	0
	13	3	2	1	0
X B	14	3	2	1	0
	15	0	1	2	3

B						A

A	N	0	1	2	3
	16	0	1	2	3
	17	0	1	2	3
B	18	0	1	2	3
	19	3	2	1	0
	20	0	1	2	3
	21	3	2	1	0
B	22	3	2	1	0
B	23	0	1	2	3
X B	24	3	2	1	0
	25	0	1	2	3
	26	0	1	2	3
	27	0	1	2	3
	28	0	1	2	3
	29	0	1	2	3
X B	30	0	1	2	3
B	31	0	1	2	3
	32	0	1	2	3

	3	3	2	1	0
	3				
B	3	3	2	1	0
	4				
	3	3	2	1	0
	5				
A	3	3	2	1	0
A	6				

A	N	0	1	2	3
X	3	3	2	1	0
B	7				
	3	0	1	2	3
	8				
	3	0	1	2	3
	9				
	4	0	1	2	3
	0				
B	41	0	1	2	3
X	4	0	1	2	3
B	2				
	4	3	2	1	0
	3				
	4	3	2	1	0
	4				
	4	3	2	1	0
	5				
	4	3	2	1	0
	6				
	4	3	2	1	0

	7				
	4	3	2	1	0
	8				
	4	0	1	2	3
	9				
B	5	0	1	2	3
	0				
	51	3	2	1	0
B	5				3
B	2				
	5			2	
	3				
	5	0	1	2	3
	4				
X	5	0	1	2	3
B	5				
	5	0	1	2	3
B	6				
	5	0	1	2	3
B	7				

A	N	0	1	2	3
i					
X	5	3	2	1	0
	8				
X	5	3	2	1	0
	9				
	6	3	2	1	0
	0				
X	61	3	2	1	0

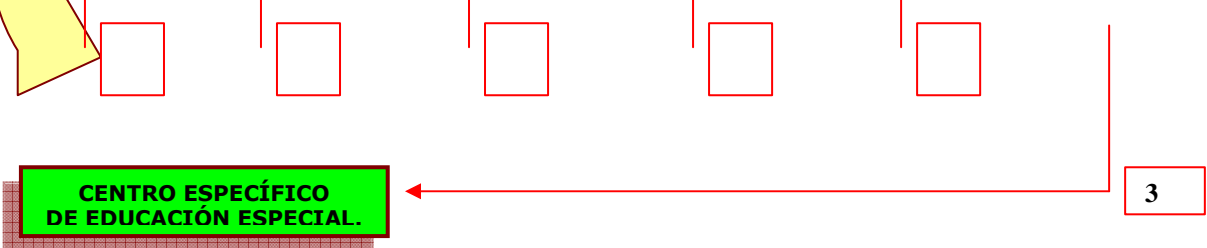
A					
XA	6	3	2	1	0
AX	2				
XA	6	3	2	1	0
AX	3				
XA	6	3	2	1	0
AX	4				

CENTRO ORDINARIO
CEIP

CRITERIOS DE ESCOLARIZACIÓN:

ALARMA B	ALTERACIONES DE CONDUCTA A 1	RELACIÓN SOCIAL 2	COMUNICACIÓN Y LENGUAJE 3	ANTICIPACIÓN INFLEXIBILIDAD 4	COGNITIVO 5	ALARMA A

TOTAL:
1+2+3+4+5 =

Los ítems que tienen XB, XA; se multiplican por 2.

ANNEX 2

Don/Doña ....., padre/ madre
del alumno/a .....

AUTORIZO

al psicopedagogo del SPE del colegio .....
en el que está escolarizado mi hijo/a a que le realice la exploración y evaluación
psicopedagógica

....., a ..... de ..... de 200....

Firmado: .....

(padre, madre o tutor)

ANNEX3

 SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC SOLICITUD DE INFORME PSICOPEDAGÓGICO									
A DADES DE LA PERSONA PER A LA QUAL SE SOL·LICITA L'INFORME DATOS DE LA PERSONA PARA LA QUE SE SOLICITA EL INFORME									
NOM / NOMBRE	COGNOMS / APELLIDOS								
DOMICILI (CARRER/PLAÇA I NÚMERO) / DOMICILIO (CALLE/PLAZA Y NÚMERO)									
TELFON / TELÉFONO	LOCALITAT / LOCALIDAD								
	NACIONALITAT / NACIONALIDAD								
DATA DE NAIXEMENT / FECHA DE NACIMIENTO (dd/mm/aaaa)	EDAT / EDAD Anys / Años Mesos / Meses								
SEXE SEXO Home ☐ Dona ☐ Hombre ☐ Mujer ☐	MARE , PARE O TUTORS LEGALS / MADRE, PADRE O TUTORES LEGALES								
ESCORALITZAT / ESCOLARIZADO NO ☐ SÍ ☐	NIVELL ACADÈMIC / NIVEL ACADÉMICO								
	CICLE O CURS / CICLO O CURSO								
CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE	CODI / CÓDIGO								
	LOCALITAT / LOCALIDAD								
B MOTIU DE LA SOL·LICITUD / MOTIVO DE LA SOLICITUD									
Determinació de la Modalitat d'Escolaritat / Determinación de la Modalidad de Escolaridad	☐								
Adaptació Curricular Individual Significativa (E. Primària i E. Secundària Obligatoria) <i>Adaptación Curricular Individual Significativa (E. Primaria y E. Secundaria Obligatoria)</i>	☐								
Adaptació Curricular Individual (Batxillerat i Formació Professional Específica) <i>Adaptación Curricular Individual (Bachillerato y Formación Profesional Específica)</i>	☐								
Adaptació d'Accés al Currículum / Adaptación de Acceso al Currículo	☐								
Flexibilització de curs per sobredotació intel·lectual / Flexibilización de curso por sobredotación intelectual	☐								
Accés a un Programa de Diversificació Curricular / Acceso a un Programa de Diversificación Curricular	☐								
Accés a un Programa d'Adaptació Curricular en Grup / Acceso a un Programa de Adaptación Curricular en Grupo	☐								
Pròrroga de l'escolarització bàsica / Prórroga de la escolarización básica	☐								
Accés a un Programa de Garantia Social / Acceso a un Programa de Garantía Social	☐								
Pròrroga de permanència extraordinària en Educació Primària per a alumnat amb nee. <i>Prórroga de permanencia extraordinaria en Educación Primaria para alumnado con nee.</i>	☐								
Exempció de qualificació en determinades assignatures de Batxillerat. <i>Exención de calificación en determinadas asignaturas de Bachillerato.</i>	☐								
Atenció educativa de la mestra o el mestre d'e.e.: audició i llenguatge. <i>Atención educativa de la maestra o el maestro de e.e.: audición y lenguaje.</i>	☐								
C DIFICULTATS O PROBLEMES DETECTATS / DIFICULTADES O PROBLEMAS DETECTADOS									
D MESURES EDUCATIVES ADOPTADES ANTERIORMENT MEDIDAS EDUCATIVAS ADOPTADAS ANTERIORMENTE									
E DADES DEL SOL·LICITANT / DATOS DEL SOLICITANTE									
<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th>Nom i cognoms / Nombre y apellidos</th> <th>Com a / Como</th> <th>Data / Fecha</th> <th>Firma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma				
Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma						
F DIRIGIT A / DIRIGIDO A									
<p><small>Les dades personals que conté l'imprès podran ser incloses en un fitxer per al tractament per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en l'ús de les funcions pròpies que té atribuïdes en l'àmbit de les seues competències, i es podrà dirigir a qualsevol òrgan seu per a exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, segons disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999). / Los datos personales contenidos en este impreso podrán ser incluidos en un fichero para su tratamiento por la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, en el uso de las funciones propias que tiene atribuidas en el ámbito de sus competencias, pudiendo dirigirse a cualquier órgano de la misma para ejercitar los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, según lo dispuesto en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal (BOE núm. 298, de 14 de diciembre de 1999).</small></p>									

ANNEX 4

 GENERALITAT VALENCIANA	INFORME PSICOPEDAGÒGIC INFORME PSICOPEDAGÓGICO
DADES PERSONALS DATOS PERSONALES	
<p>NOM / NOMBRE: _____</p> <p>COGNOMS/ APELLIDOS: _____</p> <p>CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE: _____</p> <p>CODI DEL CENTRE/CÓDIGO DEL CENTRO _____</p> <p>LOCALITAT / LOCALIDAD: _____</p> <p>DATA / FECHA: _____</p>	
<p>Les dades personals que conté l'imprès podran ser incloses en un fitxer per al tractament per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en l'ús de les funcions pròpies que té atribuïdes en l'àmbit de les seues competències, i es podrà dirigir a qualsevol òrgan seu per a exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, segons disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999). / Los datos personales contenidos en este impreso podrán ser incluidos en un fichero para su tratamiento por la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, en el uso de las funciones propias que tiene atribuidas en el ámbito de sus competencias, pudiendo dirigirse a cualquier órgano de la misma para ejercitar los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, según lo dispuesto en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal (BOE núm. 298, de 14 de diciembre de 1999).</p>	

 GENERALITAT VALENCIANA	INFORME PSICOPEDAGÒGIC INFORME PSICOPEDAGÓGICO								
E CONCLUSIONS / CONCLUSIONES									
És procedent l'aplicació de la mesura sol·licitada / Procede la aplicación de la medida solicitada:									
☐ SI ☐ NO ☐ NO és procedent la mesura sol·licitada, però sí la mesura següent / NO procede la medida solicitada, pero si la siguiente medida:									
<hr/>									
Criteris que fonamenten la decisió / Criterios que fundamentan la decisión									
1. 2. 3.									
Raons que justifiquen l'aplicació de la mesura / Razones que justifican la aplicación de la medida:									
(Empty space for justifying the application of the measure)									
(Estes mesures s'aplicaran, quan corresponga, d'acord amb el pla d'actuació) / (Estas medidas se aplicarán, cuando corresponda, de acuerdo con el plan de actuación)									
Autors/es de l'informe / Autores/as del informe (1):									
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 33%;">Nom i cognoms / Nombre y apellidos</th> <th style="width: 17%;">Com a / Como</th> <th style="width: 17%;">Data / Fecha</th> <th style="width: 33%;">Firma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 40px;"> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>		Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma				
Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma						
(1) No s'omplirà quan s'ompliga el pla d'actuació / No se cumplimentará cuando se cumplimente el plan de actuación.									

 GENERALITAT VALENCIANA	INFORME PSICOPEDAGÒGIC INFORME PSICOPEDAGÓGICO		
F	PROPOSTA DEL PLA D'ACTUACIÓ ADAPTACIÓ D'ACCÉS AL CURRÍCULUM PROPUESTA DEL PLAN DE ACTUACIÓN ADAPTACIÓN DE ACCESO AL CURRÍCULO		
ATENCIÓ EDUCATIVA / ATENCIÓN EDUCATIVA			
ATENCIÓ EDUCATIVA ATENCIÓN EDUCATIVA	INDICAR AMB "X" INDICAR CON "X"	Prioritat: Indicar apartats de les ordres corresponents Prioridad: Indicar apartados de las órdenes correspondientes	Observacions Observaciones
Mestre d'EE: Pedagogia Terapèutica Maestro de EE: Pedagogía Terapéutica	☐		
Mestre d'EE: Audició i Llenguatge Maestro de EE: Audición y Lenguaje	☐		
Educador/a d'Educació Especial Educador/a de Educación Especial	☐		
Fisioterapeuta/Fisioterapeuta	☐		
RECURSOS MATERIAIS / RECURSOS MATERIALES (D'acord amb les instruccions de la Direcció General d'Ensenyament, per la qual s'establixen les bases reguladores per a la concessió i reutilització de materials individuals destinats a l'alumnat amb necessitats educatives especials) / (De acuerdo con las instrucciones de la Dirección General de Enseñanza, por la que se establecen las bases reguladoras para la concesión y reutilización de materiales individuales destinados al alumnado con necesidad educativa especial)			
Autors/es de l'informe / Autores/as del informe			
Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

BIBLIOGRAFIA

- Aguirre, P.; Alvares, R. Anguño. M.C. i Prieto, I. *Manual de atención al alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo derivadas de trastornos generales del desarrollo*. Junta de Andalucía Consejería de Educación Dirección General de Participación e Innovación Educativa. Andalucía
- AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION (APA). (2000). *DSM-IV-TR*. Barcelona: Masson
- Autismo Burgos. *Manual de apoyo para la detección de los trastornos del aspecto autista*. Burgos
- APNA (2008) *En el meu col·legi hi han nens amb autisme* [video] Recuperat el 10 de decembre del 2013 des de part 1: <http://www.youtube.com/watch?v=UpY9UEyFIhU> i part 2: <http://www.youtube.com/watch?v=WRYOZ-gE7bc>
- Arnaiz, P (2000). Hacia una educación eficaz para todos: La educación inclusiva. *Educar 2000*. 15-19
- ASPAU(2013) *Asociación Proyecto Autismo* recuperat el 5 de decembre de 2013 des de <http://www.proyectoautista.org/Educacion.html>
- Bausan Films i Pelis chulas (2013) *María y yo* [video] recuperat el 10 de desembre de 2013 des de <http://www.youtube.com/watch?v=zkWRu0v1kIY>
- Bogdashina, O (2003) *Percepción sensorial en autismo y Síndrome de Asperger*. Ávila: Espanya. Autismo Ávila
- Brioso, A (2005) Trastornos generalizados del desarrollo: Autismo dins Comeche, M.I i Vallejo M.A (ed.) *Manual de terapia de conducta en la infancia*. (pp 550-590) Madrid: Espanya. Dykinson
- Carlson, N. R (2006) Trastornos de ansiedad, Autismo, Trastorno de déficit de atención con hiperactividad y Trastornos de estrés. Dins Carlson, N. R (ed.) *Fisiología de la conducta* (8º ed. pp 615- 618) Madrid: Espanya. Pearson Educación

- Consejería de Educación, Formación y Empleo. Región de Murcia. *Protocolo para la evaluación del alumnado con autismo y con otros trastornos generalizados del desarrollo*. Murcia
- Comunitat Valenciana. Llei orgànica /1190, del 3 d'octubre, de la conselleria d'educació, formació i ocupació (DOGV n^a4087 17-09-2001 p 20703-20729)
- García, A (2008) *Espectro Autista: definición, evaluación e intervención educativa* Mérida (Badajoz): Consejería de Educación
- Fundación Orange (2010) *El viaje de María* [video] recuperat el 11 de desembre del 2013 des de http://www.youtube.com/watch?v=YybEpQK_g-8
- Instruccions de la Direcció general d'Ordenació i Centres Docents de 29 d'abril de 2010, per la qual es regula la organització i funcionament de les unitats específiques de comunicació i llenguatge per al curs 2010 - 2011
- Monge, M. Aprendizaje colaborativo en la educación inclusiva. Universidad de Salamanca.
- Pèrez, L. Guillén, A., Pèrez M.I, Jiménez, I i Bonilla, M.J. *La atención educativa al alumnado con trastorno del espectro autista* .Mairena del Alcor: Espanya. Junta de Andalucía.
- Riviere, A i Mart, J (1997) *El tratamiento del autismo. Nuevas perspectivas*. Madrid: Espanya. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Secretaria General de Asuntos Sociales y Instituto de Migraciones y Servicios Sociales (IMSERSO)
- Toro, J (2011) *Psiquiatría de la infancia y la adolescencia* dins Vallejo, J (ed.) *Introducción a la sicopatología y la psiquiatría*. (7^a. ed pp 576-579) Barcelona: Espanya. Elsevier Masson
- TEA ediciones (2014) *TEA ediciones* recuperat el 5 de desembre de 2013 des de <http://web.teaediciones.com/Catalogo.aspx>
- Youtube(2009) *Mi hermanito de la luna* [video] Recuperat el 11 de desembre del 2013 des de <http://www.youtube.com/watch?v=0HRD310kVOY>